

Suvremena sintaktička norma novinarsko-publicističkog stila (na primjeru dnevnih novina 24 sata)

Žužić, Eva

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:201781>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-25**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET**

Eva Žužić

**Suvremena sintaktička norma
novinarsko-publicističkoga stila
(na primjeru dnevnih novina *24sata*)**

(DIPLOMSKI RAD)

Rijeka, 2022.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET
Odsjek za kroatistiku

Eva Žužić

Matični broj: 009081389

Suvremena sintaktička norma
novinarsko-publicističkoga stila
(na primjeru dnevnih novina *24sata*)

DIPLOMSKI RAD

Diplomski studij: Hrvatski jezik i književnost/Engleski jezik i književnost

Mentor: izv. prof. dr. sc. Anastazija Vlastelić

Rijeka, 2022.

IZJAVA

Kojom izjavljujem da sam završni rad naslova *Suvremena sintaktička norma novinarsko-publicističkoga stila (na primjeru 24sata)* izradila samostalno pod mentorstvom izv. prof. dr. sc. Anastazije Vlastelić.

U radu sam primijenila metodologiju znanstvenoistraživačkoga rada i koristila literaturu koja je navedena na kraju završnoga rada. Tuđe spoznaje, stavove, zaključke, teorije i zakonitosti koje sam izravno ili parafrazirajući navela u diplomskom radu na uobičajen način citirala sam i povezala s korištenim bibliografskim jedinicama.

Studentica

Potpis

Eva Žužić

Sadržaj

1. UVOD	1
2. METODLOGIJA	2
3. SINTAKSA KAO LINGVISTIČKA DISCIPLINA.....	4
3.1 Predmet sintakse.....	4
4. NOVINARSKO-PUBLICISTIČKI STIL	6
5. ANALIZA ORIGINALNIH TEKSTOVA	7
5.1 Neka sintaktička obilježja publicističkoga stila	7
5.2 Uprosječivanje sintakse.....	7
5.3 Raspodjela glagolskih vremena.....	11
5.4 Preoblikovanje upravnoga govora.....	13
5.5 Poimeničenje	17
5.6 Glagolske dopune.....	20
6. ANALIZA PRIJEVODNIH TEKSTOVA	23
6.1 Jukstapozicija	23
6.2 Glagolski prilozi.....	25
6.3 Pasiv	27
6.4 Redoslijed sintaktičkih jedinica	29
6.4.1 Rečenica kao gramatička jedinica	30
6.4.2 Redoslijed enklitika.....	32
6.5 Sintaktički pleonazmi.....	34
6.6 Sklonidba stranih imena i prezimena	37
7. ZAKLJUČAK	39
8. Izvori i literatura.....	42
9. Sažetak i ključne riječi na hrvatskom jeziku	47
10. Naslov i ključne riječi na engleskome jeziku.....	48

1. UVOD

Tema su ovoga diplomskoga rada obilježja suvremene sintaktičke norme u tekstovima novinarsko-publicističkoga stila. Novinarsko-publicistički stil u brojnim se izvorima opisuje kao najsloženiji od postojećih stilova hrvatskoga jezika. Razlog je tomu taj što on ima široku uporabu. Naime, stil je to „javne komunikacije koji se ostvaruje u govornome i pisanome mediju i njime se služe novinari i publicisti pišući tekstove za dnevne novine, časopise i ostale tiskovine.“ (Gojević 2009: 23) Osim toga, njegova složenost leži i u činjenici da se u njemu pronalaze one jezične jedinice koje krase životnost i aktualnost (Gojević 2009). Nadalje, novinarsko-publicistički stil nužno obilježava usklađenost s jezičnom normom, ali i promjene koje se, s obzirom na nju, događaju u jeziku i iz izvanjezičnih razloga. Upravo je iz toga razloga on vrlo podoban za portretiranje načina na koji se poštuje i odstupa od sintaktičke norme.

Činjenica jest da pojam sintakse obuhvaća vrlo široko područje. Isto tako, u literaturi se nalaze različite, ali značenjski bliske definicije. Samim time, jezične jedinice koja obuhvaća analiza sintaktičkoga plana hrvatskoga jezika mnogobrojne su. Sintaktičke značajke koje su predmet analize u ovome radu odabrane su na temelju ranijih opisa novinarsko-publicističkoga stila, čiji će pregledi biti sažeti u prvim potpoglavljima dvaju glavnih poglavlja – *Analiza originalnih tekstova* i *Analiza prijevodnih tekstova*.

Kao što je rečeno, ovaj diplomski rad pruža i primjere odstupanja od sintaktičke norme koji su potvrđeni u korpusu. Uz to, izdvajaju se ona odstupanja za koja se smatra da nastaju pod utjecajem engleskoga jezika. Naime, neosporan je rastući utjecaj ovoga jezika na druge jezike, pa ni hrvatski nije izuzetak. On je zapravo oduvijek ostvarivao kontakt s drugim jezicima, stoga ne čudi što je i sada tomu tako. Međutim, ono što je začuđujuće jest intenzitet kojim se to ostvaruje. Naime, jezično se posuđivanje više ne ostvaruje samo na najotvorenijoj, leksičkoj razini. Utjecaj engleskoga jezika sada prodire i na semantičku razinu, pragmatičku razinu, tvorbu riječi, ali i na sintaktičku razinu, koja je središtem zanimanja ovoga rada.

2. METODOLOGIJA

Tema su ovoga diplomskoga rada obilježja hrvatske sintaktičke norme na primjeru novinarsko-publicističkoga stila. Novinarsko-publicistički stil odabran je zbog širokog utjecaja na hrvatski jezik i svakodnevnu komunikaciju, mnogi će reći, u negativnom smislu (usp. npr. Opačić 2006). Analiza je provedena na korpusu novinskih članaka jednoga od hrvatskih najčitanijih novinskih internetskih portala – *24sata* (<https://www.24sata.hr/>). Novinski su članci, kojih je ukupno dvadeset, prikupljeni od 16. lipnja do 25. srpnja 2022. godine. Svaki od dvaju korpusa ima po deset novinskih članaka. Prvi korpus čine tekstovi objavljeni u rubrici *News*. Svi su članci iz ovoga korpusa tematski vezani uz Hrvatsku, bilo da je riječ o politici ili pojedinim aktualnim događanjima u Hrvatskoj. Članci su drugoga korpusa iz rubrike *Show*. Tekstovi su to koji izvještavaju o stranim zvijezdama, pa su svrstani u kategorije *Strane zvijezde* te *Filmovi i serije*. Četiri članaka pripadaju skupini onih koji su dijelom ili u velikoj mjeri prevedeni s engleskoga jezika, što je potvrđeno usporedbom s izvornim tekstovima sa stranih portala, koji su poslužili kao predlošci za članke na hrvatskome jeziku. Dio korpusa, ukupno tri članaka, čine članci sastavljeni od pojedinih dijelova tekstova različitih autora s različitih internetskih portala ili, pak, kombinacije novinskoga članka i službenih izjava. Ostatak tekstova, točnije tri teksta, jesu oni koji nisu izravnim prijevodima, ali sadrže službene izjave poznatih osoba prevedene na hrvatski jezik.

Budući da se analiza provodi na dvama različitim korpusima, cilj je rada usporediti odabrana sintaktička obilježja prvoga i drugoga korpusa. Drugim riječima, rad je prinos opisu obilježja hrvatske sintakse novinarsko-publicističkoga stila te usporedbe sa suvremenom sintaktičkom normom.

Rad se sastoji od teorijskih dijelova kojima se opisuju pojedina sintaktička obilježja načinom na koja su opisana u suvremenim hrvatskim gramatikama. Za većinu se teorijskih dijelova nastoji dati primjer pronađen u korpusu. Primjeri iz novina navedeni u radu nisu lektorirani, odnosno preuzeti su iz novina bez ikakve jezične intervencije. Kao što je već rečeno, analizom se promatraju dva korpusa koja čine novinski članci internetskog portala *24sata*. Ovaj je portal odabran jer je trenutno najčitaniji hrvatski portal¹. Posljednje se poglavlje, o

¹ To dokazuju i podaci jedne od najčešće korištenih metoda mjerenja dosega pojedinog portala *gemiusAudience* (Skoko, Vrdoljak 2018), a koja mjeri „međuodnos čitanosti, vjerodostojnosti i utjecaja pristupa portalu, broj pregleda pojedinih stranica, stopa odustajanja, vrijeme zadržavanja na stranici, učestalost posjeta nekoj

sklonidbi stranih imena i prezimena, pokazalo potrebnim zbog iznenađujuće velikoga broja pogreške u sklonidbi stranih imena.

Budući da je središnja tema ovoga diplomskoga rada sintaksa, njegova su polazišna literatura suvremene hrvatske gramatike. Teorijski je dio dopunjen spoznajama i zaključcima iz relevantnih znanstvenih radova kojima su u središtu sintaktička obilježja hrvatskoga jezika, napose ona u novinarsko-publicističkom stilu. Korištena literatura popisana je na kraju diplomskoga rada.

3. SINTAKSA KAO LINGVISTIČKA DISCIPLINA

Sintaksa je „lingvistička disciplina koja proučava rečenično ustrojstvo.“ (Barić i dr. 1990:263). Nadalje, navodi se i da je njezinom zadaćom pružiti opis pravila o načinu na koji se slažu riječi ne bi li tvorile rečenicu. Sličnu definiciju nude i Silić i Pranjković (2007:183) u *Gramatici hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta* opisujući sintaksu kao onaj „dio gramatike u kojemu se proučavaju odnosi među jedinicama u nizu (...)“. U nastojanjima da definiraju pojam sintakse govore i o porijeklu riječi sintaksa te navode da dolazi od grčke riječi *syntaxis*, koja znači ‘slaganje, uređivanje, razmještaj, namještanje’.

Procvat sintakse započinje tek u dvadesetim i tridesetim godinama prošloga stoljeća. Naime, tek će se tada, u okviru europskoga strukturalizma, sintaktička istraživanja osloboditi nadređenih im morfoloških istraživanja. Procvat će doživjeti pojavom generativne gramatike, koju u šezdesetim godinama prošloga stoljeća razvija Noam Chomsky. Od tada sintaksa postaje sastavnim dijelom različitih lingvističkih teorija, poput relacijske gramatike, različitih tipova konstrukcijskih gramatika, leksičko-funkcionalne gramatike i dr.

3.1 Predmet sintakse

Sintaksa se bavi sintagmatskim i paradigmatskim odnosima. Na razini sintagmatskih odnosa, ona proučava odnose među jezičnim jedinicama. Tako ju zanimaju „odnosi među riječima i njihovim oblicima, odnosi među spojevima riječi, odnosi među rečenicama u složenoj rečenici te odnosi među rečenicama u tekstu.“ (Silić, Pranjković 2007:183) Točnije, sintaksa se bavi načinom na koji se spomenute jezične jedinice kombiniraju. Konkretno, u njoj se najčešće govori o sljedećim trima jedinicama. Prvo, sintaksa se zanima za riječ, ali i za oblike pojedine (promjenjive) riječi. Osim toga, sintaksu zanimaju i sintagmemi, odnosno spojevi riječi. Tako će njezinim predmetom proučavanja biti i odnos između riječi *moj* i *otac* u sintagmi *moj otac*. Osim toga, spominju se i rečenice kao zasebne jedinice. Njezinim je predmetom proučavanja sama rečenica, ali i kombinacija dviju ili više rečenica. Stoga ju zanima odnos između jedinice *moj otac* i jedinice *kupuje* u rečenici *Moj otac kupuje auto*, kao i odnos između glavne surečenice *Moj otac kupuje auto* i nezavisne surečenice *pa nastoji smanjiti ostale troškove*.

Unatoč tomu što se sintaksa pretežito bavi sintagmatskim odnosima, nije zanemariv ni njezin paradigmatski aspekt. Silić i Pranjković (2007:183) definiraju paradigmatske odnose kao one

koji se tiču „odabira (selekcije) jezičnih jedinica“. Drugim riječima, riječ je o odnosu one jedinice koja je izabrana i one jedinice koja nije izabrana, ali je time mogla biti. Ovaj će odabir za sintaksu biti zanimljiv samo u pojedinim kontekstima. Naime, u sintaksi se promatra paradigmatički odnos jedinica čiji je odabir uvjetovala narav informacije koja se iskazom prenosi ili za čiji su odabir bile ključne okolnosti komunikacijske situacije. Na konkretnom primjeru, sintaksa bi se zanimala za odnos sljedećih jedinica: *Otac kupuje automobil, Otac je kupio automobil, Otac će kupiti automobil, Otac bi kupio automobil, Otac bi htio kupiti automobil*, i slično.

Zaključuje se da, unatoč dugoj povijesti, sintaksa doživljava svoj procvat tek u drugoj polovici prošloga stoljeća. Iako su njezine jedinice predmet brojnih pristupa, metodologija i pravaca, definicije su joj uglavnom ujednačene – sintaksa je dio lingvistike koji se bavi svim onim jedinicama što se nalaze između riječi i rečenice (Barić i dr. 1990:263). Iako ima i pragmatični aspekt, u središtu su proučavanja gramatički odnosi među riječima i rečenicama.

4. NOVINARSKO-PUBLICISTIČKI STIL

Hrvatski je standardni jezik polifunkcionalan i kao takav zadovoljava različite potrebe svojih govornika. U vezi se s polifunkcionalnošću u suvremenoj literaturi najčešće navodi tradicionalna podjela na pet funkcionalnih stilova.² Unatoč mogućim varijacijama u terminologiji obično se govori o znanstvenom stilu, administrativno-poslovnom stilu, književnoumjetničkom stilu, razgovornom stilu, kao i onom koji je u središtu zanimanja ovoga rada – novinarsko-publicističkom stilu.

Svaki od pet stilova uređen je vlastitim pravilima. Stoga, pravila jednoga funkcionalnoga stila ne vrijede nužno u domeni drugog funkcionalnog stila. Silić i Pranjković (2007) navode da to dovodi do određenih sukoba. Naime, nepoznavanje funkcionalnih stilova i razlike među njima dovesti će do toga da se ono što pripada jednome funkcionalnome stilu rabi u nekom drugom funkcionalnom stilu i obratno.

Kada opisuje novinarsko-publicistički stil, Silić (2006:75) navodi da je on najsloženiji od postojećih funkcionalnih stilova hrvatskoga jezika. Na njega se može naići u raznovrsnim medijima – od novina i radija do televizije i interneta. Navedeni mediji potpadaju u područje novinarstva čije su zadaće višestruke. Zbog toga je i funkcija novinarsko-publicističkog stila mnogo; on se koristi u svrhu informiranja, propagande, a njegova je uloga i „popularizatorska, agitativna, pedagoška i zabavna.“ (Silić, Pranjković 2007:382)

² Dakako mogući su i drugačiji pristupi. Značajniji otklon od tradicionalne podjele čine autorice Lada Badurina i Marina Kovačević. Naime, u radu *Raslojavanje jezične stvarnosti* (2001) one predstavljaju vlastitu podjelu. Pomoću koordinatnog sustava stvaraju dvije podjele. Polje diskursa dijele na govor i pismo (vertikalna os), ali na različite diskursne tipove (u suštini, funkcionalne stilove). Tako govore o privatnom, javnom, specijaliziranom i multimedijalnom i literarnom diskursu što je podjela koja čini horizontalnu os. Literarni diskurs, pak, posebno izdvajaju jer se po svojoj prirodi suprotstavlja klasifikaciji. Razgovorni stil kao zaseban u ovoj podjeli ne postoji, već se smatra dijelom svi četiriju diskursnih tipova. Autorice govore i o autonomnosti vertikalnog i horizontalnog raslojavanja, ali nemogućnošću postavljanja čvrsta granica među istima.

5. ANALIZA ORIGINALNIH TEKSTOVA

5.1 Neka sintaktička obilježja publicističkoga stila

Kao metodološki je obrazac za analizu poslužio rad Helene Pavletić i Marine Erdelji *Neka sintaktička obilježja hrvatskih dnevnih listova* (2018). Tema su toga rada sintaktička obilježja novinarsko-publicističkoga stila. Naime, iz normativne se perspektive opisuju sintaktičke karakteristike ovoga stila temeljem provedene analize različitih hrvatskih dnevnih listova. Tako je cilj rada pružiti pregled normativno prihvatljivih, ali i normativno upitnih značajki novinarsko-publicističkoga stila. Iz toga su rada preuzete kategorije uprosječivanje sintakse, raspodjela glagolskih vremena, upravni i neupravni govor (u ovom radu promatrano u kontekstu preoblike upravnoga govora), nominalizacija (u ovome radu naslovljeno *poimeničenje*) i tekstno povezivanje (u ovome radu naslovljeno *vezna sredstva*) za analizu zato što se smatra da je metodološki obrazac sveobuhvatan i doista reprezentativan za novinarsko-publicistički stil, a primjeri su iz korpusa to i potvrdili. Osim toga, ovaj je rad jedan od rijetkih recentnijih radova hrvatske lingvistike koji se bavi upravo ovom temom. Tom je metodološkom obrascu pridodana i kategorija glagolskih dopuna, tj. glagolske rekcije jer su u korpusu, očekivano, pronađeni primjeri koji nisu u skladu s hrvatskom jezičnom normom.

5.2 Uprosječivanje sintakse

U težnji za ispunjavanjem svoje osnovne funkcije, a to je prijenos informacije, novinarsko-publicistički stil nastoji biti što jednostavniji, ali i razumljiviji (Pavletić, Erdelji 2018). Stoga, teži ostvariti stilski neobilježen izraz što znači da se izbjegavaju svi oni izrazi koji su stilski obilježeni ili zastarjeli.

Ono na što Erdelji Pavletić (2018) upućuju, a što je potvrđeno i u ovdje promatranom korpusu, jest da se češće javlja veznik *nego* na onim mjestima na kojima je značenjski u potpunosti prihvatljiv i veznik *već*:

Ponovio je da je Sabljak na sudu zbog teške povrede radne dužnosti a Ministarstvo vanjskih i europskih poslova tu nije stranka – nego Službenički i Upravni sud. (24sata, 14. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/grlic-radman-nema-govora-o-korupciji-u-ministarstvu-vanjskih-i-europskih-poslova-848475>)

– *Jasno smo rekli da smo spremni na daljnje razgovore oko prijedloga ovih izmjena, ali smo isto tako rekli da nećemo ulaziti u druge izmjene **nego** samo oko referenduma. Mi se nećemo dati ucjenjivati – rekao je.* (24sata, 15. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/zastupnici-odrade-glasanje-pa-idu-na-odmor-premijer-odlicno-raspolozen-dobiva-novog-clana-848534>)

*Tada je rekao da nisu razgovarali o tome tko će biti na čelu Gradskog vijeća, **nego** o modalitetima suradnje.* (24sata, 22. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/split-konstituirajuca-sjednica-gradskog-vijeca-29-srpnja-850039>)

Slično onom Erdelji i Pavletić (2018), a zbog težnje ka ostvarivanju stilski neutralnih rečenica, i u ovom su korpusu prevladavale rečenice s veznikom *ako*. Naime, veznik *ako* značenjski je blizak vezniku *li*, ali je za razliku od njega stilski neobilježen (Silić, Pranjković 2007) i kao takav češći u korpusu, čemu svjedoče i sljedeći primjeri:

*Predsjednik splitsko-dalmatinskoga Županijskog odbora HDZ-a Ante Sanader izjavio je u ponedjeljak da – **ako** Gradski odbor HDZ-a Splita u idućih desetak dana ne izabere v.d. predsjednika – slijedi njegovo raspuštanje i raspisivanje izbora za novi Gradski odbor koji će izabrati i novo vodstvo.* (24sata, 18. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/ante-sanader-ako-splitski-hdz-ne-izabere-v-d-predsjednika-slijedi-njegovo-raspustanje-849185>)

***Ako** pak sadašnji Gradski odbor HDZ-a uspije izabrati v.d. predsjednika, njegov mandat traje šest mjeseci i u tom se razdoblju trebaju održati izbori za novi Gradski odbor HDZ-a.* (24sata, 18. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/ante-sanader-ako-splitski-hdz-ne-izabere-v-d-predsjednika-slijedi-njegovo-raspustanje-849185>)

*U saborske klupe se vraćaju za dva mjeseca, 15. rujna, ukoliko prije toga predsjednik Sabora Gordan Jandroković ne sazove izvanrednu sjednicu, što je i najavio kao mogućnost **ako** će biti potrebe.* (24sata, 15. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/zastupnici-odrade-glasanje-pa-idu-na-odmor-premijer-odlicno-raspolozen-dobiva-novog-clana-848534>)

Pod uprosječivanje sintakse autorice svrstavaju i izricanje posvojnosti. U postojeće načine izricanja posvojnosti (Kuna 1999) ulaze posvojni genitiv, posvojni dativ, posvojni relativ i posvojni pridjev. U korpusu je potvrđeno najviše primjera upravo posvojnoga pridjeva:

*Za odmrzavanje **Barišićevog mandata** je bilo 114 zastupnika dok su dva bila protiv.* (24sata, 15. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/zastupnici-odrade-glasanje-pa-idu-na-odmor-premijer-odlicno-raspolozen-dobiva-novog-clana-848534>)

Tu 'teoriju' pravdao je i **Šešeljeva pudlica** – Vučić. (24sata, 28. lipnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/objavljena-sramotna-fotografija-cetnika-vucica-koji-protjeruje-obitelji-iz-zemuna-jer-su-hrvati-844895>)

Na opetovane **Grmojine iskaze** da "zataškava prijevare u Australiji i SAD-u" te da je odluka Upravnog suda o povratku Sabljaka na posao pravomoćna, Grlić Radman je kazao da Grmoja očito ima izravni kontakt sa sudom. (24sata, 14. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/grlic-radman-nema-govora-o-korupciji-u-ministarstvu-vanjskih-i-europskih-poslova-848475>)

Valja napomenuti da je u korpusu pronađeno neočekivano puno primjera posvojnoga genitiva. Iako je potvrđeno nešto više dvočlanih posvojnih genitiva, posljednji primjer dokazuje da se poseže i za jednočlanim genitivom čak i onda kada to nije normativno preporučljivo:

Da članovi obitelji predsjednika Republike i sam predsjednik Republike komentira rad nastavnika u školama. (24sata, 16. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/pupovac-opasno-je-i-stetno-da-predsjednik-republike-komentira-rad-nastavnika-848797>)

"Ni o kakvom prikrivanju ne može biti govora. S obzirom da su sve **kaznene prijave Damira Sabljaka** odbačene odlukama nadležnih tijela, ne može biti govora niti o korupciji u Ministarstvu vanjskih poslova", rekao je Grlić Radman u Hrvatskom saboru odgovarajući na **prozivke Mostovog Nikole Grmoje** vezano uz, kako je rekao, korupciju u njegovom ministarstvu. (24sata, 14. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/grlic-radman-nema-govora-o-korupciji-u-ministarstvu-vanjskih-i-europskih-poslova-848475>)

Poručio je i da odluka o **povratku Sabljaka**, a na koju se poziva Grmoja, nije pravomoćna. (24sata, 14. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/grlic-radman-nema-govora-o-korupciji-u-ministarstvu-vanjskih-i-europskih-poslova-848475>)

Osim navedenih oblika izricanja posvojnosti, u hrvatskome se standardnome jeziku ona može izreći i sredstvima poput *u + genitiv* ili *od + genitiv*. Međutim, navedene konstrukcije nisu potvrđene u korpusu. U korpusu nije potvrđeno ni izricanje posvojnosti dativom.

Iako rjeđe od navedenih sredstava, u hrvatskome se standardnom jeziku posvojnost izriče pomoću posvojnoga relativa *kojeg/kojemu*. Međutim, ovaj način izricanja posvojnosti nije potvrđen u korpusu. Primijećeno je da se u funkciji sredstva izricanja posvojnosti katkad, a posebice u novinskim naslovima, javlja posvojni relativ *čiji*. Ipak, to je slučaj u znatno manjoj

količini u odnosu na gore spomenute načine izricanja posvojnosti. Neki su od rijetkih primjera sljedeći:

Zagrebačka policija predstavila je u okviru projekta „Sigurna turistička destinacija 2022“ dvoje kineskih policajaca čija je zadaća pomoći hrvatskim kolegama u uspostavi bolje komunikacije s kineskim turistima. (24sata, 19. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/kineski-policajci-u-zagrebu-tu-su-da-pomognu-da-se-turisti-iz-kine-osjecaju-sigurnije-kod-nas-849331>)

Općina čiji načelnik provlači službenu karticu u bordel u dobila peticu za transparentnost. (24sata, 14. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/news/opcina-ciji-nacelnik-provlaci-sluzbenu-karticu-u-bordelu-dobila-peticu-za-transparentnost-848335>)

Očekivano, oporba nije uspjela smijeniti ministra vanjskih i europskih poslova Gordana Grlića Radmana, čiji su opoziv tražila 32 oporbena zastupnika na inicijativu Suverenista. Za smjenu je glasalo 56 zastupnika, a 77 protiv. (24sata, 15. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/zastupnici-odrade-glasanje-pa-idu-na-odmor-premier-odlicno-raspolozen-dobiva-novog-clana-848534>)

Zaključuje se da se u analiziranu korpusu uglavnom poštuje standardna norma te se donekle dosljedno rabe jezična sredstva za ostvarivanje stilski neobilježenoga izraza. To je potvrđeno i na primjeru veznika *već* i *nego*. Naime, prema *Gramatici hrvatskoga jezika* (Silić, Pranjković 2007), iako bliskoga značenja, veznik se *već* i veznik *nego* razlikuju. Odnosno, veznik *nego* stilski je neobilježen, stoga je bilo i očekivano da će u korpusu biti zastupljeniji *nego*.

Kao iznimka od težnje ka postizanju stilske neutralnosti javlja se činjenica da je u korpusu potvrđeno nekoliko primjera višečlanog, ali i jednočlanog posvojnoga genitiva. To je, naime, neočekivano s obzirom na to da je jednočlani genitiv u funkciji izricanja posvojnosti stilski obilježen način te je preporuka da ga se preobliči u posvojni pridjev onda kada je to moguće. Naime, posvojni je pridjev moguće zamijeniti dvorječnim ili višerječnim posvojnim genitivom u primjerima u kojima je on normativno neupitan³. Ipak, analiza je korpusa potvrdila da se posvojnost uglavnom izriče stilski neobilježenim konstrukcijama, koji brojnim primjerima potvrđuje normativnu prednost posvojnoga pridjeva. U stilski se neobilježene

³ Posvojni je genitiv normativno neupitan kada je riječ o dvočlanome ili višečlanome posvojnome genitivu koji se sastoji od posjednika ili predmeta kojemu što pripada, objekta posjedovanja, ali i imenske riječi koja poblizje označuje posjednika, odnosno predmet. S druge strane, u pravilu se jednočlani genitiv nastoji izbjeći zamjenjivanjem posvojnim pridjevom. Iznimka su oni slučajevi u kojima je genitiv u množini ili u kojima je on predstavnik određene skupine (Silić, Pranjković 2007).

posvojne oblike ubraja i posvojni relativ *čiji*, koji se pokazao rijetkim u korpusu, dok ostali oblici izricanja posvojnosti, poput posvojnog relativ *kojeg/kojemu* ili konstrukcije *u + genitiv*, nisu potvrđeni.

5.3 Raspodjela glagolskih vremena

Budući da je osnovna funkcija novinarsko-publicističkoga stila prenijeti kakvu informaciju ili obavijest publici, netom se spomenutim pojednostavljivanjem sintakse njegov jezik približava onomu svojih čitatelja. To će utjecati i na izbor glagolskih vremena, pa će on biti u velikoj mjeri ograničen. Drugim riječima, izbor je sveden na ona glagolska vremena koja su češća u svakodnevnoj komunikaciji. Upravo zbog težnje za približavanjem jeziku svoje publike, očekivano je da će se ti ograničeni, svakodnevni glagolski oblici naći i u novinarsko-publicističkom stilu.

Odabir će glagolskoga vremena, dakako, ovisiti o događaju o kome se piše. S obzirom na to da mediji najčešće izvještavaju o događajima koji su prošli, najzastupljenije će biti prošlo glagolsko vrijeme. Od glagolskih vremena u hrvatskome standardnome jeziku najzastupljeniji je perfekt (Pavletić, Edrelji 2018), pa je tomu tako i u promatranom korpusu:

Novinare je zanimao njegov komentar izjave u Zatonu predsjednika Zorana Milanovića na račun umirovljene profesorice u slučaju podizanja ocjena u Klasičnoj gimnaziji nakon maila njegove supruge ravnateljici. (24sata, 16. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/pupovac-opasno-je-i-stetno-da-predsjednik-republike-komentira-rad-nastavnika-848797>)

Šef HDZ-a i predsjednik Vlade Andrej Plenković okupio je u Saboru svoje zastupnike i odradio s njima posljednji sastanak uoči posljednjeg glasanja prije ljetne stanke. (24sata, 15. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/zastupnici-odrade-glasanje-pa-idu-na-odmor-premier-odlicno-raspolozen-dobiva-novog-clana-848534>)

Objasnio je kako će, u slučaju raspuštanja splitskoga Gradskog odbora HDZ-a, slijediti raspisivanje izbora za njegov novi saziv. (24sata, 18. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/ante-sanader-ako-splitski-hdz-ne-izabere-v-d-predsjednika-slijedi-njegovo-raspustanje-849185>)

Budući da se novinskim člankom uglavnom prenosi kakva vijest, odnosno izvještuje se o događaju koji je prošao, i očekivano je da je najzastupljenije prošlo vrijeme, a navedeni

primjeri svjedoče činjenici da je perfekt potisnuo ostala glagolska vremena te se upravo njime najčešće izražava prošla radnja.

Osim perfekta, u korpusu je potvrđen i velik broj futura I., kao što potvrđuju sljedeći primjeri:

"Finska i Švedska trebaju dobiti pozivnicu, vidjet ćemo što će biti s tim u drugom roku, pretpostavka je da će sve biti u redu, ali nikad se ne zna, ali to znate i bez mene", kazao je Milanović u Madridu, točno dva mjeseca nakon što je upozorio da će onoga tko bude glasao za primanje Finske i Švedske u NATO "nazvati izdajnikom". (24sata, 30. lipnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/govorio-je-o-izdajnicima-pa-onda-podrzao-finsku-u-nato-u-845354>)

"Hoće li biti neophodna mjera da se ide na referendum i da se na njemu pojača ustavnom odredbom to pravo, to ćemo sigurno još raspravljati. Ali, razumijemo osnovanost te inicijative", poručio je. (24sata, 16. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/pupovac-opasno-je-i-stetno-da-predsjednik-republike-komentira-rad-nastavnika-848797>)

Upravo je nepredvidivost budućnosti ono što futur I. izdvaja od ostalih glagolskih vremena jer, dok se o prošlosti i sadašnjosti može govoriti sa sigurnošću, teško je znati što će se točno dogoditi u budućnosti. Stoga se zaključuje, a čemu svjedoče i netom spomenuti primjeri, da se futurom I. izražava glagolska radnja obilježena dozom neizvjesnosti u informaciju koja se njome izriče.

I u promatranom je korpusu, slično rezultatima analize Pavletić i Erdelji (2018), jedno od najzastupljenijih glagolskih vremena prezent. Na primjere se apsolutnoga prezenta u korpusu rijetko može naići. S druge strane, često se rabi relativni prezent. Odnosno, zamjetno je da se prezentom izriče radnja koja se ponavlja, kao što je to slučaj u posljednjim dvama rečenicama ili da se, pak, prezentom komentira radnja u prošlosti, što se oprimjeruje prvim primjerom:

Da članovi obitelji predsjednika Republike i sam predsjednik Republike komentira rad nastavnika u školama. (24sata, 16. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/pupovac-opasno-je-i-stetno-da-predsjednik-republike-komentira-rad-nastavnika-848797>)

– *Već znamo kako ide. Cekas da policija dođe tvoj dućan provjeriti, pa tek onda doma - dodaje. (24sata, 19. lipnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/video-dojave-o-bombi-stigle-na-tri-lokacije-evakuirali-avenue-mall-arena-centar-i-skropikova-843160>)*

Milanović, međutim, svojim nastupima samo mobilizira protivnike, kreira otpore, angažira kritičare, tjera saveznike od sebe ili ih traži na krivim adresama, a iz svakog tog klinča izlazi slabiji i natučeniji. (24sata, 30. lipnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/govorio-je-o-izdajnicima-pa-onda-podrzao-finsku-u-nato-u-845354>)

Kao što je već spomenuto, u novinarsko-publicističkom stilu nastoji se postići stilska neutralnost. Stoga će se izbjegavati glagolska vremena poput aorista i imperfekta koja se u hrvatskim gramatikama opisuju kao stilski obilježena.⁴ Najzastupljenijim glagolskim vremenom pokazao se perfekt. Pretpostavlja se da njegova dominacija nad ostalim glagolskim vremenima proizlazi iz činjenice da je „(...) ‘najopćenitiji’ izraz gramatičke oznake prošloga vremena, pa je zato u hrvatskom književnom jeziku najčešći i stilski najmanje izrazit.” (Katičić 1991) Nadalje, od nekoliko različitih funkcija, zamjetno je da futur I., kao drugo najučestalije glagolsko vrijeme, uglavnom označava „blagu tvrdnju ili nesigurnost u ono što se tvrdi“. (Silić, Pranjković 2007) U korpusu je utvrđeno i mnogo primjera prezenta, a zaključuje se da se on rabi u dvjema funkcijama – relativnoj i apsolutnoj uporabi.

5.4 Preoblikovanje upravnoga govora

S obzirom na to da se sintaksa bavi rečenicom, u središtu je njezina proučavanja i navođenje tuđih rečenica koje je neizbježno u novinarsko-publicističkome stilu. Točnije, sintaktičkim se “problemom” smatra preoblika upravnoga govora. Tako je ova analiza obuhvatila i prijenos tuđih izjava u novinski članak, odnosno utvrđivanje je li upravni govor prenesen kao takav ili je preoblikovan u neupravnu rečenicu.

Zaključak glasi da je u promatranom korpusu zamjetno više prenošenja tuđih izjava u obliku upravnoga govora, što je i očekivano jer se tako dobiva na autentičnosti i dinamičnosti teksta. Ipak, za ovaj su rad nešto zanimljivije rečenice kojima se ostvaruje neupravni govor, a koje su također vrlo česte.

Jedan su od načina ostvarivanja neupravnog govora objektne rečenice. Za razliku od subjektivnih rečenica, o kojima će riječ biti nešto kasnije, korpus je obilovao objektivnim rečenicama u funkciji neupravnoga govora, stoga se zaključuje da je to nešto češći postupak preoblike upravnoga govora u novinarsko-publicističkom stilu.

⁴ Spomenuta glagolska vremena nisu karakteristična ni u razgovornome ili znanstvenome stilu, već su prvenstveno značajka književnoumjetničkoga stila (Katičić 1991).

Zamjetno je da se u svrhu neupravnoga govora koriste izrične objektne rečenice⁵, a uglavnom se uvode aktivnim glagolskim oblicima, mahom glagolima govorenja:

Grlić Radman rekao je i da Sabljak nije dobio otkaz već je, sukladno važećim propisima, privremeno udaljen iz službe do okončanja postupka zbog teške povrede koja se protiv njega vodi. (24sata, 14. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/grlic-radman-nema-govora-o-korupciji-u-ministarstvu-vanjskih-i-europskih-poslova-848475>)

Pupovac je istaknuo da bolnice trebaju omogućiti poštovati Ustavom i zakonom zajamčeno pravo izbora žena, a ne da imamo situaciju u kojima je takva mogućnost vrlo reducirana ili praktično ne postoji. (24sata, 16. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/pupovac-opasno-je-i-stetno-da-predsjednik-republike-komentira-rad-nastavnika-848797>)

Sanader izjavio je u ponedjeljak da – ako Gradski odbor HDZ-a Splita u idućih desetak dana ne izabere v.d. predsjednika – slijedi njegovo raspuštanje i raspisivanje izbora za novi Gradski odbor koji će izabrati i novo vodstvo. (24sata, 18. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/ante-sanader-ako-splitski-hdz-ne-izabere-v-d-predsjednika-slijedi-njegovo-raspustanje-849185>)

Očekivano, u korpusu nije potvrđen primjer izrične objektne rečenice uvedene prilogom *gdje*. Međutim, iako rjeđi od veznika *da*, veznik je *kako* bio neočekivano često zastupljen:

Smatra kako ne bi bilo dobro da to netko sa strane utječe na to, kao što se "stvorilo stanje da je pravo priziva savjesti postalo zapravo sistemska obaveza u bolnicama a ne iznimna mogućnost" za one koji imaju određena uvjerenja koji ih u tom pogledu sprječavaju. (24sata, 16. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/pupovac-opasno-je-i-stetno-da-predsjednik-republike-komentira-rad-nastavnika-848797>)

Tvrдио je kako neće nositi maske u svom uredu, niti će pustiti civilnu zaštitu na Pantovčak da kontrolira nošenje maski, pa je odustao od toga. (24sata, 30. lipnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/govorio-je-o-izdajnicima-pa-onda-podrzao-finsku-u-nato-u-845354>)

Ministar vanjskih i europskih poslova naveo je kako je postupak teške povrede protiv Sabljaka nije pokrenut zato što je on, "makar s ozbiljnim vremenskim odmakom i koristeći se neistinama", podnio prijavu DORH-u već je pokrenut devet mjeseci kasnije jer je, ne čekajući

⁵ Uz izrične objektne rečenice, hrvatski jezik poznaje i odnosne te zavisnoupitne objektne rečenice. (Silić, Pranjaković 2007)

odluke nadležnih tijela, svoje "neargumentirane optužbe kontinuirano komunicirao prema nenadležnim tijelima, javnosti i pojedincima". (24sata, 14. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/grlic-radman-nema-govora-o-korupciji-u-ministarstvu-vanjskih-i-europskih-poslova-848475>)

Vežano uz upravni i neupravni govor Pavletić i Erdelji (2018) kao jedno od obilježja novinarsko-publicističkoga stila ističu objektne rečenice koje nemaju izrečen subjekt, ali koji glasi *mi*, a čija je svrha označavanje autora ili autorice članka, redakcije i tomu slično. Ipak, u korpusu nisu potvrđene.⁶

Što se tiče subjektivnih rečenica, promatrani je korpus rijetko ostvarivao neupravni govor odnosno upitnim i zavisno subjektivnim rečenicama⁷. Ipak, ovdje valja spomenuti izrične subjektivne rečenice koje „izriču nečiju misao, osjećaj i volju.” (Težak, Babić 226:1992) te se kao takve javljaju kao učestalo sredstvo izricanja neupravnoga govora. U funkciji se glagola, koji uvodi zavisnu rečenicu, u korpusu kao najučestaliji pokazao pasivizirani ili obezličeni glagol. Budući da se ovakvim glagolskim oblicima fokus premješta sa subjekta radnje na samu informaciju (Kuna 2007), to je u ovome funkcionalnom stilu očekivano. Također, funkciju veznika preuzimaju riječi *da* i *kako* od kojih je u promatranu korpusu nešto češći *da*:

Treba naglasiti da je to samo prvi korak. (24sata, 15. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/zastupnici-odrade-glasanje-pa-idu-na-odmor-premijer-odlicno-raspolozen-dobiva-novog-clana-848534>)

Ovako će se dogoditi da će se onemogućiti referendum. (24sata, 15. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/zastupnici-odrade-glasanje-pa-idu-na-odmor-premijer-odlicno-raspolozen-dobiva-novog-clana-848534>)

Neslužbeno se doznaje da trgovački centar u Škorpikovoj ne radi. (24sata, 19. lipnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/video-dojave-o-bombi-stigle-na-tri-lokacije-evakuirali-avenue-mall-arena-centar-i-skorpikova-843160>)

⁶ Budući da su u korpusu ovakve rečenice izostale, navode se one preuzete od Pavletić i Erdelji (2018:176): *Usput doznajemo da je religija, pogotovo ona organizirana, ne zanima, ali je intrigira svaka vrsta spiritualnosti. (Jutarnji list, 2. ožujka 2017: 29).*

Dejana Lovrena nije povukao ni Euro, sumnjamo da će izlet na zapad SAD-a. (Sportske novosti, 2. ožujka 2017: 2)

⁷ U hrvatskome se jeziku dijele na odnosne subjekte rečenice, zavisno upitne subjekte rečenice te izrične subjekte rečenice. (Silić, Pranjković 2007)

Pavletić i Erdelji (2018) navode da se konstrukcija *kako* + *obezličeni glagol* nalazi u onim rečenicama kojima se prenosi informacija nepotvrđena izvora, kao što je slučaj u sljedećem primjeru:

Kako se navodi u knjizi *Okupirani grad Dragana Stojkovića, odyjetnik obitelji Barbalić Nikola Barović pokušao je razgovarati i postići dogovor s Vojislavom Šešeljom, tadašnjim predsjednikom Općine Zemun, ali to nije riješilo probleme.*

Nadalje, iako je očekivano da će u korpusu često biti zastupljene subjektne rečenice uvedene po priložnom predikatnom izrazu, analizom je utvrđeno da su rijetke, ali se navodi sljedeći primjer:

Istaknuvši kako nema razumijevanja kada se radi o utjecaju na škole i napada na nastavnike, poručio je da roditelji trebaju imati mogućnost konzultacija s nastavnicima i učiteljima te, ako je potrebno, i na komunikaciju s upravom. (24sata, 28. lipnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/objavljena-sramotna-fotografija-cetnika-vucica-koji-protjeruje-obitelji-iz-zemuna-jer-su-hrvati-844895>)

Iako su rečenični znakovi kojima se uvodi upravni govor iz sintaktičkoga gledišta irelevantni, sintaktičko je pitanje neoznačavanje upravnoga govora s ciljem postizanja dinamičnosti rečenice (Pavletić, Erdelji 2018). Na ovakve se primjere može naići u intervjuima, ali i u naslovima, podnaslovima, nadnaslovima, uvodima, tekstovima u okvirima (Pavletić i Erdelji 2018). U korpusu su, međutim, pronađeni primjeri isključivo u novinskim naslovima:

Pupovac: Opasno je i štetno da predsjednik Republike komentira rad nastavnika... (24sata, 16. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/pupovac-opasno-je-i-stetno-da-predsjednik-republike-komentira-rad-nastavnika-848797>)

Ante Sanader: Ako splitski HDZ ne izabere v.d. predsjednika, slijedi njegovo raspuštanje (24sata, 18. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/ante-sanader-ako-splitski-hdz-ne-izabere-v-d-predsjednika-slijedi-njegovo-raspustanje-849185>)

Na kraju se ovoga poglavlja zaključuje da se u promatranu korpusu upravni govor najčešće preoblikuje u neupravni govor. Analiza je pokazala da se to, očekivano, uglavnom ostvaruje objektnim rečenicama. U vezi je s objektnim rečenicama u funkciji neupravnoga govora iznenađujuće što se one nerijetko uvode po prilogu *kako* za koji norma kaže da je stilski obilježen te „stilaska rezerva vezniku *da*“ (Silić, Pranjković 2007:334). Iz toga se razloga

smatralo da veznik *kako* neće uopće ili će rijetko biti prisutan u stilu koji teži jezičnoj neutralnosti. Zastupljenost se ovoga veznika u novinarsko-publicističkome stilu objašnjava činjenicom da se njime uvodi informacija nepotvrđena izvora kada je riječ o subjektivnim rečenicama (Pavletić, Erdelji 2018). Budući da je riječ o subjektivnim, u korpusu rijetkim, a ne objektivnim rečenicama, to ipak ne opravdava toliko pronađenih primjera. Iznenadujuća je i činjenica da su objektivne rečenice s neizrečenim subjektom *mi* u korpusu rijetke s obzirom na to da se inače ističu kao obilježje promatranoga stila (Pavletić, Erdelji 2018). Što se tiče subjektivnih rečenica, osim što je utvrđeno da se češće uvode po vezniku *da*, potvrđeno je i da se rijetko iskazuju priložnim i imenskim predikatnom izrazom, već se u ulozi središnjega dijela rečenice gotovo uvijek nalazi obezličeni glagol.

5.5 Poimeničenje

Poimeničenje ili nominalizacija ujedno je jedan od tvorbenih načina i sintaktička kategorija. Riječ je o pretvaranju glagolskoga predikata u imenicu (Katičić 1991). Ovu je definiciju potrebno nadopuniti činjenicom da će se u sintaksi poimeničenjem označiti „bilo koju zamjenu finitnih glagolskih oblika nerečeničnim sredstvima“ (Kuna 2006:170). Drugim riječima, unatoč tomu što proces nominalizacije najčešće ide u smjeru zamjene glagola imenicom, moguće je da se glagol zamijeni i glagolski priložima te trpnim pridjevima. U svome članku *Neka sintaktička obilježja hrvatskih dnevnih novina* (Pavletić, Erdelji 2018) autorice navode nekoliko mogućih ostvaraja nominalizacije u hrvatskome jeziku. Između ostalih, oblici su nominalizacije, tipični za novinarsko-publicistički stil, dekompozicija predikata i potpuno joj oprečna kondenzacija. Uz to, rezultati su analize korpusa pokazali da se sve češće javlja i intenzifikacija.

Budući da novinarsko-publicistički stil nerijetko teži prenijeti veću količinu informacija od obima teksta koji mu priroda novinskog članka dopušta, u njegovim će se ostvarajima često naći nominalne strukture koje omogućavaju uopćavanje, sažimanje, pa čak i izostavljanje pojedinih sintaktičkih jedinica (Kuna 2007: 126). Upravo je nominalizacija jedan od procesa koji mu to omogućava.

Najzastupljenijim se oblikom poimeničenja u korpusu pokazala dekompozicija predikata. Ovakav se predikat može naći i pod nazivom raščlanjeni predikat (Silić, Pranjković 2007), što je naziv koji upućuje na njegovo osnovno obilježje, a to je raščlamba. Naime, dekomponiranjem se predikat raščlanjuje na dvije komponente – glagolsku i imensku. Tako

dekomponirani predikat tvore perifrazni glagol i imenica (Silić, Pranjković 2007). Pri tom, imenica najčešće uzima oblik glagolske imenice. Međutim, u korpusu su potvrđeni sljedeći primjeri:

"Ministarstvo vanjskih i europskih poslova za vrijeme moje prethodnice kao i tijekom mog mandata ne prikriva ikakvu korupciju već transparentno i sukladno odredbama važećih propisa sudjeluje i vodi postupke u predmetu Damir Sabljak", kazao je. (24sata, 14. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/grlic-radman-nema-govora-o-korupciji-u-ministarstvu-vanjskih-i-europskih-poslova-848475>)

Istaknuvši kako nema razumijevanja kada se radi o utjecaju na škole i napada na nastavnike, poručio je da roditelji trebaju imati mogućnost konzultacija s nastavnicima i učiteljima te, ako je potrebno, i na komunikaciju s upravom. (24sata, 16. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/pupovac-opasno-je-i-stetno-da-predsjednik-republike-komentira-rad-nastavnika-848797>)

„A kako bi radikali uspješno priveli kraju svoju kampanju, prema pisanju Mašine, Aleksandar Vučić, tadašnji glavni tajnik SRS-a, organizira prosvjed ispred ovog stana na kojem okupljeni nose parole: "Barović i Barbalić su ustaše" i "Ne damo Zemun ustašama.“ (24sata, 28. lipnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/objavljena-sramotna-fotografija-cetnika-vucica-koji-protjeruje-obitelji-iz-zemuna-jer-su-hrvati-844895>)

Uz dekompoziciju predikata nerijetko se javlja i kondenzacija ili nerečenična predikacija. Odnosno, lični se glagolski oblici zamjenjuju dijelovima koji ne pripadaju rečenici. Iako se u funkciji kondenzatora, odnosno nerečeničnog sredstva kojim se prenosi rečenični sadržaj, mogu naći glagolski prilozi ili pak odglagolske imenice, odglagolski prilozi, odglagolski pridjevi i deadjektivne imenice, u korpusu su uglavnom potvrđeni primjeri obaju glagolskih priloga i posebno često zastupljene i odglagolske imenice:

"Srećom, nitko nije primijetio da nema tih dvorskih luda", izjavio je jučer predsjednik Zoran Milanović, komentirajući činjenicu da na summitu NATO saveza u Madridu nije bilo nikoga iz Vlade. (24sata, 30. lipnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/govorio-je-o-izdajnicima-pa-onda-podrzao-finsku-u-nato-u-845354>)

Pavliček smatra da je Bišćević, izravno optuživši glavnoga političkog predstavnika Hrvata u srbijanskoj skupštini Tomislava Žigmanova nazvavši ga "ego-etnobiznismenom" uoči samih izbora, dodatno podijelio hrvatsku zajednicu i nanio joj štetu u Srbiji. (24sata, 14. srpnja

2022., <https://www.24sata.hr/news/grlic-radman-nema-govora-o-korupciji-u-ministarstvu-vanjskih-i-europskih-poslova-848475>)

*Upitan hoće li SDSS podržati referendum u organizaciji SDP-a kako bi se u Ustav unijelo pravo žena na izbor, Pupovac je naglasio da je neophodno zaštititi pravo žene na izbor, pravo obitelji na **planiranje** svoga članstva te **planiranje** kada će se to članstvo povećavati. (24sata, 16. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/pupovac-opasno-je-i-stetno-da-predsjednik-republike-komentira-rad-nastavnika-848797>)*

Nešto su rjeđi odglagolski pridjevi i prilozi:

*A takva praksa bila je **vidljiva** i u premijerskom mandatu, kad je poveo rat protiv svih protivnika i kritičara oko lexa Perković, pa na kraju povukao zakon i izručio dvojicu udbaša. (24sata, 30. lipnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/govorio-je-o-izdajnicima-pa-onda-podrzao-finsku-u-nato-u-845354>)*

Primjeri odglagolskih priloga i deadjektivne imenice nisu pronađeni.

Jedan je oblik nominalizacije, a primijećen u prvome korpusu, intenzifikacija. Iako je karakteristična za tekstove administrativno-poslovnoga stila, pretpostavljalo se da će intenzifikacija biti zastupljena i u promatranom stilu. Intenzifikacija nerijetko dovodi do pleonastičnih struktura, kao što je to slučaj u sljedećim dvama primjerima u kojima je imenica *područje* značenjski redundantna:

*Zagrebačka policija u nedjelju navečer, oko 18,10 sati, primila je dojavu o mogućoj eksplozivnoj napravi na tri lokacije trgovačkih centara, dva na **području** Novog Zagreba, odnosno Arena Centru i Avenue Mallu i jedan trgovački centar u Škorpikovoj ulici na zapadu. (24sata, 19. lipnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/video-dojave-o-bombi-stigle-na-tri-lokacije-evakuirali-avenue-mall-arena-centar-i-skropikova-843160>)*

*"O radu policijskih službenika iz NR Kine imamo samo pozitivna iskustva, a koja se prije svega ogledaju u tome da se kineski turisti na **području** Grada Zagreba osjećaju sigurno te je postignut bolji subjektivni osjećaj sigurnosti kod njih", dodao je Rašić. (24sata, 19. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/kineski-policajci-u-zagrebu-tu-su-da-pomognu-da-se-turisti-iz-kine-osjecaju-sigurnije-kod-nas-849331>)*

Analiza je korpusa pokazala da je najzastupljeniji oblik poimeničenja dekompozicija predikata, a kao posebno se plodonosna pokazala i kondenzacija. Nešto je rjeđe u korpusu

potvrđena intenzifikacija, a zaključeno je da su pronađeni primjeri sada već ustaljeni, repetativni izrazi. U vezi s time valja napomenuti da će poglavlja koja slijede pokazati da je pleonastičnih struktura, uzrokovanih intenzifikacijom, nešto više u drugom analiziranu korpusu. Nadalje, norma je prema nominalizaciji donekle neusklađena. Naime, prema jednima je nominalizacija normativno u potpunosti neprihvatljiva, dok ju drugi, kao što je Pranjković (1996), opravdavaju u pojedinim kontekstima. On navodi da su nominalni izrazi uobičajeni u apstraktnim⁸, no ne i u ostalim stilovima. S druge strane, stoji preporuka autora *Jezičnog savjetnika* (Blagus Bartolec i dr. 2016) da je u standardnome jeziku uvijek bolje upotrijebiti punoznačni glagol.

5.6 Glagolske dopune

Budući da je ovo poglavlje posvećeno dopunama glagolima, valja definirati pojam rekcije. Jedna je od mogućih definicija ona Silića i Pranjkovića (2007:263), koji rekciju određuju kao gramatičku vezu među sastavnicama spojeva riječi u kojoj „glavni tagmem upravlja gramatičkim svojstvima zavisnoga.“⁹

Nadalje, autori *Gramatike hrvatskoga jezika* (Silić, Pranjković 2007) govore o jakoj i slaboj rekciji. Jaku rekciju definiraju (2007: 264) kao onu u kojoj je „oblik zavisnog tagmema podređen leksičko-gramatičkim svojstvima glavnoga“, u slučaju kojeg zavisni tagmem nije moguće prepričati.¹⁰ S druge strane, slaba se rekcija definira kao ona u kojoj je zavisni tagmem „uvjetovan samo leksičkim značenjem“ (Silić, Pranjković 2007: 264) te se može prepričati.¹¹

Osim toga, prema vrsti objekta za koje mjesto otvaraju u rečenici, razlikuju se prijelazni i neprijelazni glagoli (Barić i dr. 1999). Dok prijelazni glagoli¹² otvaraju mjesto direktnome objektu, neprijelazni glagoli¹³ otvaraju mjesto objektu u kosim padežima, odnosno indirektnom objektu.

⁸ Pod apstraktne stilove Pranjković (1996) ubraja i novinarsko-publicistički stil.

⁹ U ovome je radu naglasak na glagolsku rekciju, ali ulogu glavnog tagmema mogu na sebe preuzeti i druge jezične jedinice. (Silić, Pranjković 2007)

¹⁰ Primjeri su iz korpusa: *pravo žene, rad nastavnika, napraviti igrokaz, raspisivanje izbora, pun opseg* itd.

¹¹ Primjeri su iz korpusa: *povratak na posao, put do zvijezda, postupanje policije, odgovoriti pred institucijama, okliznuti na koru* itd.

¹² Primjeri su iz korpusa: *zadobiti teške ozlijede, dobiti pozivnicu, odraziti se na promociju Hrvatske, otkriti aferu, prilagoditi brzinu kretanja* itd.

¹³ Primjeri su iz korpusa: *pojačati ustavnom odredbom, participira u vlasti, bio vladar* itd.

U vezi je s glagolskom rekcijom, analiza je bila usmjerena na sljedećih pet glagola¹⁴: *komunicirati, kontaktirati, smetati, raspravljati i svjedočiti* (Rišner 2011). Od tih su glagola posebno često zastupljeni glagoli *raspravljati* i *komunicirati*, koji gotovo uvijek dolaze s padežnom dopunom u akuzativu:

Kad se usuglasi prijedlog, onda ga kao takvog raspravljaju u Saboru, izglasavaju, za što je potrebna dvotrećinska većina i tek onda se Ustav može izmijeniti. (24sata, 15. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/zastupnici-odrade-glasanje-pa-idu-na-odmor-premier-odlicno-raspolozen-dobiva-novog-clana-848534>)

"Hoće li biti neophodna mjera da se ide na referendum i da se na njemu pojača ustavnom odredbom to pravo, to ćemo sigurno još raspravljati. Ali, razumijemo osnovanost te inicijative", poručio je. (24sata, 16. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/pupovac-opasno-je-i-stetno-da-predsjednik-republike-komentira-rad-nastavnika-848797>)

Ministar vanjskih i europskih poslova naveo je kako je postupak teške povrede protiv Sabljaka nije pokrenut zato što je on, "makar s ozbiljnim vremenskim odmakom i koristeći se neistinama", podnio prijavu DORH-u već je pokrenut devet mjeseci kasnije jer je, ne čekajući odluke nadležnih tijela, svoje "neargumentirane optužbe kontinuirano komunicirao prema nenadležnim tijelima, javnosti i pojedincima". (24sata, 14. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/grlic-radman-nema-govora-o-korupciji-u-ministarstvu-vanjskih-i-europskih-poslova-848475>)

Zaključak je da u korpusu postoji nesklad između uzusa i norme unatoč tomu što se u vezi s glagolskom rekcijom javljaju određene ustaljene pogreške na koje upozorava velik broj jezičnih savjetnika. Kao tipične se pogreške s padežnim dopunama navode one uz glagole *komunicirati, kontaktirati, smetati, raspravljati i svjedočiti* (Rišner 2011). Učestalost ovih grešaka potvrđuju i jezični savjetnici, poput onog *Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*¹⁵ (2016). Tako se umjesto *komunicirati s kim* javlja *komunicirati koga, što*, a namjesto *kontaktirati s kim* nailazi se na *kontaktirati koga, što*. Dakle, instrumentalna se dopuna zamjenjuje akuzativnom. Također, postoji tendencija zamjenjivanja lokativne dopune

¹⁴ Ovi su glagoli odabrani prema prijašnjim lingvističkim istraživanjima. Prvenstveno je to ono Zvonimira Glavaša (2011), koji analizira upravo ovih pet glagola dodajući im *istraživati*. Zajedničko je ovim glagolima da je njihova osnovna padežna dopuna potisnuta akuzativnom (Glavaš 2011).

¹⁵ U ovome savjetniku upozorava se na pogrešnu uporabu svih spomenutih glagola, izuzev *svjedočiti*.

akuzativnom u slučaju glagola *raspravljati o kome, o čemu* i *svjedočiti o kome, o čemu*, pa se javljaju konstrukcije *raspravljati koga, što* i *svjedočiti koga, što*¹⁶.

Tako je pokazano da se ne poštuju određena normativna pravila u vezi s padežnim dopunama. Valja napomenuti da je bilo očekivano da će ovakvih odstupanja od norme biti nešto više u drugom korpusu. Međutim, analiza je pokazala upravo suprotno, a pretpostavlja se da je riječ o izrazima koji su se uvriježili u jeziku medija, pa su sada postali i njegovim obilježjem.

¹⁶ Nepotvrđeno u korpusu, ali sve češće u hrvatskom jeziku namjesto se dativne rekcije *smetati komu, čemu*, javlja *smetati koga, što*.

6. ANALIZA PRIJEVODNIH TEKSTOVA

Analiza drugoga korpusa temelji se na opisu novinarsko-publicističkoga stil Silića i Pranjkovića (2007). Osim toga, analiza je temeljena i na znanstvenim člancima koji se bave promjenama u suvremenoj sintaksi hrvatskoga jezika (usp. npr. Vlastelić – Morić-Mohorovičić 2009). Dakako, u obzir su uzeti i radovi koji jezične promjene primarno promatraju kroz internacionalizaciju odnosno posljedicu utjecaja stranih jezika (usp. npr. Drljača Margić 2009 i Horvat – Štebih Golub 2010).

6.1 Jukstapozicija

Pojmom jukstapozicija označavaju se konstrukcije koje čine imenice čiji je redosljed točno određen i nepromjenjiv, a od kojih prva pobliže označava drugu (Horvat, Štebih Golub 2010). Iako je hrvatska lingvistika po pitanju ovakvih konstrukcija uglavnom neusklađena, tradicionalno se one tretiraju kao polusloženice. S obzirom na to, predmetom su proučavanja i sintakse i tvorbe riječi (Turk 2001), a posebice u novije vrijeme jer su sve češće¹⁷ u hrvatskom jeziku.

Ovaj poseban oblik polusloženica najčešće je dvočlan. Kao što je već spomenuto, jukstapozicija jest konstrukcija koja ima formu *imenica + imenica* (Drljača Margić 2009). Jedno je od glavnih obilježja polusloženica činjenica da prva imenica (determinator) ima atributnu ili apozicijsku ulogu u odnosu na drugu (nominal) te ju pobliže određuje. Ovaj je član, također, nepromjenjiv i kao takav se ne sklanja (Drljača Margić 2009). Osim toga, spajanjem se dviju imenica stvara jedna sintaktička cjelina, pri čemu svaki od članova zadržava svoj naglasak (Drljača Margić 2009). U korpusu su pronađeni sljedeći primjeri:

Drugo dijete para rodit će surogat majka, a kako je ranije otkrilo predstavnik Kardashianke, sve je planirano prije nego što je Khloe saznala da ju je Tristan prevario. (24sata, 18. srpnja

¹⁷ Ovakve su sintaktičke strukture nerijetko u funkciji naziva predmeta i pojava, a često se koriste i kao nazivi obrta, društvenih događaja, organizacija, proizvoda i tomu slično (Drljača Margić 2009). Osim toga, karakteristične su za jezik reklama. Odnosno, nerijetko se koriste u marketinške svrhe čija je funkcija promocija tvrtke ili proizvoda (*Nivea krema, Škoda automobili, Podravka juhe, Kraš čokolade*). Stoga se jukstapozicije pojavljuju kao savršeno sredstvo u marketinškom svijetu jer svojom strukturom omogućuju da ime proizvoda ili tvrtke ostane nepromijenjeno (Horvat, Štebih Golub 2010).

2022, <https://www.24sata.hr/show/i-dok-tristan-po-mikonosu-seta-s-misterioznom-brinetom-khloe-doma-ceka-njihovo-drugo-dijete-849200>)

Prve dvije epizode stigle su u prošli utorak, 28. lipnja, na streaming platforme Hulu i Disney+, a otkrile su i neka nova lica poput manekenke Cara Delevingne (29) koja glumi Alice, simpatiju od Mabel. (24sata, 5. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/selena-gomez-nam-otkriva-jako-volim-svoju-ulogu-a-otkad-je-cara-tu-sve-mi-je-puno-lakse-846176>)

David Hasselhoff u ljeto 1989. godine osam je tjedana bio prvi na njemačkim top ljestvicama s pjesmom 'Looking for Freedom'. (24sata, 17. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/hasselhoff-misli-da-je-berlinski-zid-pao-zbog-njega-osvajao-je-zene-pa-se-propio-i-unakazio-848283>)

Trener me postavio u plank poziciju i odmah sam osjetila kao da mi elastična traka steže mozak. (24sata, 19. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/zvijezda-igre-prijestolja-otkrila-da-nema-dio-mozga-odlicno-je-sto-uopce-mogu-razgovarati-849325>)

Iako su jukstapozicije većinom sastavljene od dviju riječi, u korpusu su pronađene i one 'višerječne' (Horvat, Štebih Golub 2010):

Prva sezona donijela nam je deset epizoda kroz koje smo pratili Olivera (Short), Mabel (Gomez) i Charlesa (Martin), koji zajedno istražuju ubojstvo u stambenoj zgradi The Arconia i pokreću vlastiti true crime podcast kako bi riješili ubojstvo. (24sata, 5. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/selena-gomez-nam-otkriva-jako-volim-svoju-ulogu-a-otkad-je-cara-tu-sve-mi-je-puno-lakse-846176>)

Neovisno o tome koliko članova čini strukturu jukstapozicije, prvi je član često stranoga porijekla, dok su primjeri s oba člana hrvatskoga porijekla tek iznimni. I analizirani korpus potvrđuje navedenu tvrdnju jer su imenice u atributnoj/apozicijskoj službi u potvrđenim primjerima (*surogat majka, streaming patforma, top ljestvica, plank pozicija, trude crime podcast*) dosljedno stranoga porijekla.

Analizom je korpusa, dakle, utvrđeno da novinarsko-publicistički stil obiluje jukstapozicijama. Uglavnom su to dvočlane sintagme, sastavljene mahom od riječi stranoga porijekla. Iako rijetke, korpusom je potvrđeno i postojanje višečlanih jukstapozicija. Nužno je spomenuti da se jukstapozicije već godinama koriste u hrvatskome jeziku. Naime, ovakve su se sintaktičke inovacije u hrvatskome jeziku javljale i u prošlosti, ponajviše pod utjecajem

turskoga, a potom i njemačkoga jezika (Turk 2001). Danas je njihova rasprostranjenost u jeziku, raznolikost funkcija i čestoća pojavljivanja svakako pod utjecajem engleskoga. Unatoč tomu što norma hrvatskoga jezika nalaže izbjegavanje ovakvih konstrukcija te predlaže da se namjesto njih koriste pridjevi, imenice u kosom padežu ili prijedložne skupine (Horvat, Štebih Gloub 2011), analizirani korpus pokazuje upravo suprotno. Postoje i određena nastojanja da se ovi tipovi složenica ipak označe normativno prihvatljivima (Horvat, Štebih Gloub 2011). Kao neki od razloga spominju se njihova funkcionalnost¹⁸, za koju se pretpostavlja da je razlogom široke rasprostranjenosti u promatranom korpusu, marketinška uloga. Opravdavaju se i činjenicom da je nemoguće svaku imenicu pretvoriti u pridjev, ali i težnjom prema jezičnoj ekonomičnosti (Starčević 2006: 652.).

6.2 Glagolski prilozi

Jednu su od promatranih kategorija tvorili i glagolski prilozi koje hrvatski jezik poznaje u dvama oblicima – glagolski prilog sadašnji i glagolski prilog prošli.

U korpusu je zamjetna bila učestalost glagolskog priloga sadašnjeg tvorenog isključivo od nesvršenih glagola, a slijede samo neki od primjera:

*U prvoj sezoni Mabel je bila malo izolirana **pokušavajući** otkriti što ju proganja, a u radu sa Martinom i Shortom je evoluirala, ispričala nam je glumica otkrivši kako u ovoj sezoni pronalazi ljubav u svojoj prijateljici. (24sata, 5. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/selena-gomez-nam-otkriva-jako-volim-svoju-ulogu-a-otkad-je-cara-tu-sve-mi-je-puno-lakse-846176>)*

*Jedna od najfotografiranih ljudi na svijetu prošla je kroz popularni postupak cool sculpting, odnosno zamrzavanja sala kako bi smanjila masne stanice, no dogodila se nuspojava na koju nije bila upozorena i zato je reagirala sudskom tužbom **tražeći** 50 milijuna dolara. (24sata, 20. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/estetski-zahvat-brutalno-ju-je-unakazio-a-nakon-sest-godina-skrivanja-vratila-se-modelingu-849542>)*

¹⁸ Jukstapozicije mogu označavati posvojnost, tipičnost, mjesto, svrhu, namjenu, sadržaj, materijal, ciljnu skupinu, pripadnost kakvoj skupini, osobinu ili sastav (Horvat, Štebih Golub 2010).

Ipak, odrastajući, svi u svojim srcima čuvaju lijepu uspomenu na nju, a stručnjakinja za kraljevski bonton prokomentirala je za US Weekly kako je vojvotkinja u njenom odgoju pronašla inspiraciju za odgoj svoje djece. (24sata, 15.srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/kate-middleton-odlucila-je-svoju-djecu-odgajati-bas-kao-i-diana-podnosi-pritiske-kao-princeza-848206>)

U korpusu je, također, uočena i uporaba glagolskoga priloga prošlog. Za razliku od glagolskog priloga sadašnjeg, ovaj se oblik tvori isključivo od svršenih glagola. U komunikaciji je i nešto rjeđi, pa su pronađena tek dva primjera:

U prvoj sezoni Mabel je bila malo izolirana pokušavajući otkriti što ju proganja, a u radu sa Martinom i Shortom je evoluirala, ispričala nam je glumica otkrivši kako u ovoj sezoni pronalazi ljubav u svojoj prijateljici. (24sata, 5. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/selena-gomez-nam-otkriva-jako-volim-svoju-ulogu-a-otkad-je-cara-tu-sve-mi-je-puno-lakse-846176>)

Pjevačev brat, Eric Martin, potvrdio je izjavu odvjetnika, rekavši za Latin Post da njegov nećak zaista pati od mentalnih problema i da je "vrlo siguran da njegov mlađi rođak nije govorio istinu". (24sata, 16. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/ricky-martinu-prijeti-50-godina-zatvora-zbog-navodnog-incesta-s-necakom-on-i-dalje-sve-negira-848768>)

Unatoč tomu što su u korpusu pronađeni brojni primjeri glagolskog priloga sadašnjeg te nekoliko primjera glagolskog priloga prošlog njihova uporaba nije u skladu s hrvatskom normom. Drugim riječima, ovakve se konstrukcije preporuča zamijeniti zavisnim rečenicama ili nezavisnim uzročno-posljedičnim rečenicama (Hudeček, Mihaljević 2005). U gramatikama stoji da ovakve strukture u hrvatski jezik ulaze pod utjecajem stranih jezika. Stoga se pretpostavlja da je učestala uporaba glagolskih priloga rezultatom doslovnih prijevoda s engleskoga jezika¹⁹.

¹⁹ Glagolskim se prilozima prevode participi iz engleskoga, koji se u tom jeziku učestalo koriste. Osim što se njima tvore pridjevi od glagola, sastavnim su dijelom velikog broja glagolskih vremena. Njihova se česta uporaba u engleskome jeziku objašnjava činjenicom da su sredstvom postizanja jezične ekonomije.

6.3 Pasiv

Pasiv se nerijetko definira u opreci prema aktivu. Odnosno, definira se kao glagolski oblik čijom uporabom aktivna rečenica prelazi u pasivnu. Unatoč tomu što je ovome obliku posvećena mnogobrojna hrvatska i strana literatura, ono i dalje izaziva određene nedoumice (Polančec 2015).²⁰ Dvije pasivne konstrukcije hrvatskoga jezika, među kojima ne postoji uvijek jasna granica, jesu perifrastični pasiv ili pravi pasiv te *se*-pasiv.

Budući da su pronađeni mnogobrojni primjeri perifrastičnoga pasiva, dok je *se*-pasiv bio nešto rjeđi, čini se da je on zastupljeniji u novinarsko-publicističkome stilu. Tvoreni od pomoćnog glagola *biti* i glagolskog pridjeva trpnog, primjeri su iz korpusa sljedeći:

*Volim **biti oženjen** Hayley. (24sata, 17. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/hasselhoff-misli-da-je-berlinski-zid-pao-zbog-njega-osvajao-je-zene-pa-se-propio-i-unakazio-848283>)*

*Srećom, u pomoć joj je pritekla žena koja se našla u blizini te je odvezena u bolnicu gdje **je poslana** na magnetsku rezonancu, na kojoj **je utvrđeno** da je pretrpjela 'subarahnoidno krvarenje (SAH), po život opasnu vrstu moždanog udara, uzrokovanu krvarenjem u prostor koji okružuje mozak'. (24sata, 19. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/zvijezda-igre-prijestolja-otkrila-da-nema-dio-mozga-odlicno-je-sto-uopce-mogu-razgovarati-849325>)*

*Tražila sam od medicinskog osoblja da me puste da umrem. Moj posao, cijeli moj san o tome kakav **bi** moj život **bio usredotočen** je na jezik, na komunikaciju. (24sata, 19. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/zvijezda-igre-prijestolja-otkrila-da-nema-dio-mozga-odlicno-je-sto-uopce-mogu-razgovarati-849325>)*

Kao što je netom spomenuto, unatoč tomu što hrvatski poznaje i *se*-pasiv, analizom je korpusa utvrđeno da je on nešto rjeđi u novinarsko-publicističkom stilu od perifrastičnoga pasiva. Kao što primjeri koji slijede pokazuju, tvori od povratne zamjenice se i aktivnih glagolskih oblika:

Stručnjakinja za roditeljstvo i psihologinja Reena B. Patel kritizirala je glumičin stil roditeljstva, točnije njezino zajedničko spavanje sa sinom, dodajući da je njezin

²⁰ Kao jedno od neraščišćenih pitanja javlja se ono u vezi s podjelom pasiva. U znanstvenim člancima i knjigama hrvatskih lingvista posvećenima pasivu može se naići na različite kategorizacije. Polančec (2015) navodi da je, za razliku od većine ostalih jezika, u hrvatskome pasiv nešto specifičniji. Naime, iako se i u ostalim jezicima može naići na supostojanje dviju pasivnih konstrukcija, u njima su, za razliku od hrvatskoga jezika, uloge dvaju pasiva jasno odvojene, a postoje jezici u kojima postoji samo jedan pasiv.

sin Bear prešao dob u kojoj se smatra prihvatljivim i dalje dijeliti krevet s mamom. (24sata, 25. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/americku-glumicu-kritiziraju-jer-jos-uvijek-dijeli-krevet-sa-sinom-jedincem-koji-ima-vec-11-godina-850496>)

Ova afera očito ga je toliko prodrmala da traži i da se ne dodjeljuje financijska potpora ni jednom od bivših supružnika. (24sata, 24. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/suosnivač-googlea-se-razvodi-jer-mu-je-zena-imala-aferu-s-milijarderom-elonom-muskom-850366>)

Već neko vrijeme pisalo se da Bruce zaboravlja tekst i da se ponekad gubi, ali tad se još nije znalo da je riječ o afaziji. (24sata, 25. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/bruce-wills-zaplesao-s-kcerkom-tako-te-lijepo-vidjeti-sretnog-850214>)

Navedene su rečenice primjeri pasivnih konstrukcija u kojima izostaje vršitelj radnje. Međutim, obilježje ovoga korpusa, pa i novinarsko-publicističkoga stila, jesu i pasivne rečenice u kojima se ističe vršitelj radnje. To se postiže uporabom struktura *od + genitiv* ili pak *od strane + genitiv*. Iako se pretpostavljalo da će korpus obilovati ovakvim pasivnim rečenicama, potvrđen je potvrđen samo jedan primjer:

Glumca Alicia Silverstone (45) našla se na meti kritika od strane stručnjaka za roditeljstvo koji smatra da bi trebala prestati dijeliti krevet sa svojim jedanaestogodišnjim sinom. (24sata, 25. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/americku-glumicu-kritiziraju-jer-jos-uvijek-dijeli-krevet-sa-sinom-jedincem-koji-ima-vec-11-godina-850496>)

Kao tipičnu pasivnu konstrukciju za novinarsko-publicistički stil Silić i Pranjković (2007) navode i rečenice u kojima vršitelj radnje, koji je u ulozi prouzročitelja radnje, uzima oblik instrumentala. Ipak, ovakvi primjeri nisu potvrđeni u korpusu. Pretpostavlja se da je tomu razlog taj što je riječ o prijevodnim tekstovima u kojima prevladava perifrastrični pasiv.

Analiza je pokazala da ovaj korpus obiluje pasivnim konstrukcijama. Od različitih postojećih pasivnih oblika kao najučestaliji se pokazao perifrastrični ili pravi pasiv. Naime, pasivnim se konstrukcijama stavlja naglasak na objekt zahvaćen radnjom, dok sam vršitelj radnje biva zanemaren (Silić, Pranjković 2007). Imenovanje se vršitelja radnje nastoji izbjeći kada je on nevažan, njegovo je ime nepoznato ili pak mora ostati anonimno. S obzirom na to da pasivne

konstrukcije upravo to omogućavaju, i ne čudi da su potvrđene u velikom broju te izdvojene kao obilježje novinarsko-publicističkoga stila. Uz to, *se-pasiv* navodi se češće kao obilježja znanstvenoga i administrativnoga stila, pa je očekivano u ovome funkcionalnom stilu nešto rjeđi. Nadalje, u korpusu su bile rijetke konstrukcije u kojima se navodi vršitelj radnje. Tako je pronađen samo jedan primjer konstrukcije *od strane+genitiv*, a izostale su konstrukcije *od+genitiv*, kao i pasivne rečenice s vršiteljem radnje u instrumentalnom padežnom obliku. Od toga najviše začuđuje činjenica da su u korpusu izostale *od strane+genitiv strukture*. Budući da je riječ o prijevodnim tekstovima, a postoji snažna tendencija da se vršitelj radnje uveden prijedlogom *by* u engleskom jeziku prevodi upravo ovim konstrukcijama, očekivalo se da će njima korpus obilovati. Međutim, na ove se konstrukcije često upozorava u hrvatskim jezičnim savjetnicima, pa se pretpostavlja da je upravo zato njihova uporaba sporadična.

Zaključno se naglašava činjenica da se o pasivu puno piše i puno govori, a nerijetko se spominje i da se pasivne rečenice trebaju izbjegavati, što je već ušlo u svijest hrvatskih govornika. Međutim, pasivne konstrukcije su iz normativnog gledišta prihvatljive. O tome svjedoči i činjenica da se u gramatikama spominju kao obilježje novinarsko-publicističkoga, administrativnog i znanstvenoga stila. Stoga normativno nisu problematične pasivne rečenice kao takve, nego one rečenice u kojima je u jednakom značenju mogao biti aktiv. Upravo se takve normativno problematične pasivne rečenice najčešće javljaju kao prijevodi s engleskoga jezika.

6.4 Redoslijed sintaktičkih jedinica

Kao što je u radu već istaknuto, novinarsko-publicistički stil teži jezičnoj neutralnosti. Stoga je jedno od njegovih obilježja težnja ka stilski neobilježenom redoslijedu riječi. Drugim riječima, u ovome se stilu uglavnom ne ostvaruje ono što se naziva stilski obilježenim redoslijedom riječi, a koji se postiže odstupanjem od pravila stilski neobilježenoga redoslijeda (Barić i dr. 1990).

Redoslijed se sintaktičkih jedinica prema *Gramatici hrvatskoga jezika* (2007) Silića i Pranjkovića može promatrati na dvjema razinama. Naime, rečenicu je moguće promatrati kao gramatičku jedinicu, pa će u središtu proučavanja biti subjekt, predikat, objekt, priložna oznaka, atribut i apozicija. Uz to, rečenica je i obavijesna jedinica, stoga je moguće i analizirati redoslijed teme i teme.

6.4.1 Rečenica kao gramatička jedinica

U novinarsko-publicističkome stilu najčešće se ostvaruje stilski neobilježen red riječi, a korpus je to i potvrdio. S obzirom na redosljed sintaktičkih jedinica u korpusu je primijećeno da se one nižu sljedećim redosljedom: subjekt, objekt, predikat. Većina sintaktičkih jedinica dolazi uz određene dopune, pa je korpus pokazao da se sročan atribut i apozicija smještaju na prvo mjesto u rečenici, odnosno ispred subjekta, a potom i ispred svake druge riječi koju pobliže označuju. Kada je apozicija pobliže označena atributom, on joj prethodi. Budući da novinarsko-publicistički stil nastoji informirati, njegova je zadaća odgovoriti na pitanja poput *kako? kada? gdje? s kojim razlogom? s kojom svrhom?* itd. Stoga i ne čudi da su u korpusu potvrđene mnogobrojne priložne oznake kojima se odgovara na navedena pitanja. U korpusu su potvrđeni brojni primjeri priložnih oznaka koje odgovaraju na pitanje *kada?*, odnosno priložnih oznaka vremena. Analiza je pokazala da postoji tendencija smještanja priložne oznake vremena nakon predikata, iza pomoćnoga glagola koji tvori predikat ili iza objekta, npr.:

Milijarder Elon Musk (51) je navodno imao aferu s Nicole Shanahan, suprugom suosnivača Googlea Sergeya Brina (48), koji je podnio zahtjev za razvod braka još početkom siječnja. (24sata, 24. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/suosnivac-googlea-se-razvodi-jer-muje-zena-imala-aferu-s-milijarderom-elonom-muskom-850366>)

Glumica se otvorila o svom bliskom odnosu sa svojim sinom jedincem tijekom intervjua za 'The Ellen Fisher Podcast', u kojem je tvrdila da jednostavno 'slijedi prirodu' spavajući uz svog sina tinejdžera, kojeg dijeli s bivšim suprugom Christopherom Jareckijem, od kojeg se razišla 2018. (24sata, 25. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/americku-glumicu-kritiziraju-jer-jos-uvijek-dijeli-krevet-sa-sinom-jedincem-koji-ima-vec-11-godina-850496>)

S trona ga je uspio maknuti Hugh Laurie (63) s 'Dr. Houseom' tek 2011. godine. (24sata, 17. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/hasselhoff-misli-da-je-berlinski-zid-pao-zbog-njega-osvajao-je-zene-pa-se-propio-i-unakazio-848283>)

Međutim, primijećeno je i da takav redosljed nije dosljedan, pa su se u korpusu pronašli i primjeri u kojima se priložna oznaka vremena smješta prije predikata, odnosno pomoćnoga glagola koji tvori predikat.

U eseju za The New Yorker 2019. godine je objasnila da je počela osjećati jaku glavobolju dok se pripremala za vježbanje i da se morala tjerati kroz prvih nekoliko vježbi. (24sata, 19.

srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/zvijezda-igre-prijestolja-otkrila-da-nema-dio-mozga-odlicno-je-sto-uopce-mogu-razgovarati-849325>)

Nadalje, kako je objasnila u intervjuu, tri mjeseca nakon zahvata počela je primjećivati izbočine na bradi, bedrima i grudima. (24sata, 20. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/estetski-zahvat-brutalno-ju-je-unakazio-a-nakon-sest-godina-skrivanja-vratila-se-modelingu-849542>)

David Hasselhoff u ljeto 1989. godine osam je tjedana bio prvi na njemačkim top ljestvicama s pjesmom 'Looking for Freedom'. (24sata, 17. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/hasselhoff-misli-da-je-berlinski-zid-pao-zbog-njega-osvajao-je-zene-pa-se-propio-i-unakazio-848283>)

Analizom su korpusa pronađeni brojni primjeri rečenica u kojima se priložna oznaka vremena smješta na sam početak rečenice, a koja se nerijetko odvaja zarezom, npr.:

Kroz cijelo snimanje ove fantastične serije, Selena je, uživala radeći s Martinom i Shortom, a prisjetila se i najdražih trenutaka iz prve sezone. (24sata, 5. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/selena-gomez-nam-otkriva-jako-volim-svoju-ulogu-a-otkad-je-cara-tu-sve-mi-je-puno-lakse-846176>)

Godine 1984. oženio se s Chaterinom Hickland s kojom je bio sve do 1989. (24sata, 17. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/hasselhoff-misli-da-je-berlinski-zid-pao-zbog-njega-osvajao-je-zene-pa-se-propio-i-unakazio-848283>)

Prije 12 godina je na rođendanu Simona Cowella (62) urinirao po madracima u hotelskoj sobi te je bio nepristojan prema osoblju. (24sata, 17. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/hasselhoff-misli-da-je-berlinski-zid-pao-zbog-njega-osvajao-je-zene-pa-se-propio-i-unakazio-848283>)

Korpus obiluje i priložnim oznakama mjesta, čije se pozicioniranje u rečenici pokazalo, također, nedosljednim:

Prve dvije epizode stigle su u prošli utorak, 28. lipnja, na streaming platforme Hulu i Disney+, a otkrile su i neka nova lica poput manekenke Cara Delevingne (29) koja glumi Alice, simpatiju od Mabel. (24sata, 5. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/selena-gomez-nam-otkriva-jako-volim-svoju-ulogu-a-otkad-je-cara-tu-sve-mi-je-puno-lakse-846176>)

Nekoliko dana nakon što sam se slučajno susreo s obožavateljicama u Istočnoj Njemačkoj, misteriozno i uz Božju pomoć, Zid je pao. (24sata, 17. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/hasselhoff-misli-da-je-berlinski-zid-pao-zbog-njega-osvajao-je-zene-pa-se-propio-i-unakazio-848283>)

U eseju za The New Yorker 2019. godine je objasnila da je počela osjećati jaku glavobolju dok se pripremala za vježbanje i da se morala tjerati kroz prvih nekoliko vježbi. (24sata, 19. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/zvijezda-igre-prijestolja-otkrila-da-nema-dio-mozga-odlicno-je-sto-uopce-mogu-razgovarati-849325>)

Ova je analiza pokazala da se u novinarsko-publicističkom stilu uglavnom koristi stilski neobilježen red riječi. S ciljem detaljnog informiranja čitalačke publike, osnovne se sintaktičke jedinice nerijetko nadopunjavaju atributima, apozicijama i priložnim oznakama. Za ovo su se poglavlje kao posebno zanimljive pokazale priložne oznake. Naime, priložne se oznake različito pozicioniraju u analiziranim rečenicama, stoga korpus vrlo često odstupa od hrvatske sintaktičke norme prema kojoj sve priložne oznake, osim priložne oznake načina, dolaze iza predikata, iza pomoćnog glagola ili iza objekta. Analiza je pokazala i da postoji tendencija smještanja priložne oznake vremena, ali i priložne oznake mjesta, prije samoga predikata ili pomoćnog glagola koji tvori predikat. Primijećeno je da je, ipak, najučestalije bilo pozicioniranje priložne oznake vremena i mjesta na sam početak rečenice, što je bilo i očekivano u ovom korpusu. Naime, riječ je o prijevodnim tekstovima sa engleskoga jezika u kojim se priložne oznake, u skladu s normom, nalaze na samom početku rečenice te se odvajaju zarezom.

6.4.2 Redoslijed enklitika

Enklitike, zanaglasnice ili naslonjenice riječi su koje nemaju vlastiti naglasak, pa se naslanjaju na naglašenu riječ koja im prethodi²¹.

Kao najsnažnija se tendencija u korpusu pokazala ona smještanja enklitike na drugo mjesto druge naglasne cjeline. Takvi su primjeri sljedeći:

²¹ Skupinu enklitika čini relativno velika grupa riječi koja se potom dijeli na glagolske, zamjeničke i vezničko-upitne enklitike pa u nju potpadaju sljedeće skupine riječi: nenaglašeni oblici ličnih zamjenica u genitivnu (*me, te, ga, je, nas, vas, ih*), dativu (*mi, ti, mu, joj, nam, vam, im*) i akuzativu (*me, te, ga (nj), ju (je), nju, vas, ih*), nenaglašeni oblici prezenta pomoćnog glagola *biti* i *htjeti* (*sam, si, je, smo, ste, su / ću, ćeš, će, ćemo, ćete, će*), nenaglašeni oblici aorista pomoćnog glagola *biti* (*bih, bi, bi, bismo, biste, bi*) te čestica *li* (Silić, Pranjkić 2007).

Stručnjakinja za roditeljstvo i psihologinja Reena B. Patel kritizirala je glumičin stil roditeljstva, točnije njezino zajedničko spavanje sa sinom (...). (24sata, 25. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/americku-glumicu-kritiziraju-je-jos-uvijek-dijeli-krevet-sa-sinom-jedincem-koji-ima-vec-11-godina-850496>)

Svoju karijeru započeo je kao glumac (...). (24sata, 17. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/hasselhoff-misli-da-je-berlinski-zid-pao-zbog-njega-osvajao-je-zene-pa-se-propio-i-unakazio-848283>)

Drugo dijete para rodit će surogat majka (...). (24sata, 18. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/i-dok-tristan-po-mikonosu-seta-s-misterioznom-brinetom-khloe-doma-ceka-njihovo-drugo-dijete-849200>)

Već neko vrijeme pisalo se (...). (24sata, 25. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/bruce-wills-zaplesao-s-kcerkom-tako-te-lijepo-vidjeti-sretnog-850214>)

Prije nekoliko dana osvanule su službene fotografije kampanje (...). (24sata, 20. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/estetski-zahvat-brutalno-ju-je-unakazio-a-nakon-sest-godina-skrivanja-vratila-se-modelingu-849542>)

Unatoč tomu što u hrvatskome jeziku postoji tendencija pozicioniranja enklitika na drugo mjesto prve naglasne cjeline, za ovom se mogućnošću poseže jedino onda kada zbog redoslijeda ostalih riječi u rečenici drugo nije ni moguće, npr.:

Na sebi je imao upečatljivu šarenu košulju (...). (24sata, 18. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/i-dok-tristan-po-mikonosu-seta-s-misterioznom-brinetom-khloe-doma-ceka-njihovo-drugo-dijete-849200>)

Prošlo je šest godina (...). (24sata, 20. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/estetski-zahvat-brutalno-ju-je-unakazio-a-nakon-sest-godina-skrivanja-vratila-se-modelingu-849542>)

Video je postao viralan (...). (24sata, 25. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/bruce-wills-zaplesao-s-kcerkom-tako-te-lijepo-vidjeti-sretnog-850214>)

Iz korpusa su izdvojeni i oni primjeri u kojima su enklitike pronašle svoje mjesto ondje gdje nisu bile očekivane. Drugim riječima, mnogobrojne su bile rečenice u kojima je zanemarivana osnovna težnja enklitika da budu smještene što bliže početku rečenice, npr.:

Milijarder Elon Musk (51) je navodno imao aferu s Nicole Shanahan, suprugom suosnivača Googlea Sergeya Brina (48) (...). (24sata, 24. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/suosnivac-googlea-se-razvodi-jer-mu-je-zena-imala-aferu-s-milijarderom-elonom-muskom-850366>)

Inače, bivša manekenka je u veljači ove godine konačno progovorila progovorila o estetskom tretmanu (...). (24sata, 20. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/estetski-zahvat-brutalno-ju-je-unakazio-a-nakon-sest-godina-skrivanja-vratila-se-modelingu-849542>)

Njegova supruga Hayley se složila s time i otkrila kako svakog dana gleda snimku njihove ceremonije (...). (24sata, 17. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/hasselhoff-misli-da-je-berlinski-zid-pao-zbog-njega-osvajao-je-zene-pa-se-propio-i-unakazio-848283>)

Iako je red riječi u hrvatskome relativno slobodan, podliježe ritmomelodijskim zakonima, a pisani je jezik izgradio striktna pravila o položaju enklitika. Odnosno, standardna norma preporuča smjestiti enklitike što bliže početku rečenice. Uobičajeno će, stoga, enklitika svoje mjesto pronaći na drugom mjestu prve ili na drugom mjestu druge zanaglasne cjeline (Blagus Bartolec i dr. 2016). Analiza je, ipak, pokazala da se autori novinskih članaka promatranog korpusa gotovo isključivo priklanjaju drugoj opciji. Osim toga, navedeni su primjeri u kojima se odstupa od pravila smještanja enklitike propisanih standardnom normom. Pretpostavlja se da ovakvi ostvaraji nastaju pod utjecajem govorenoga jezika, koji je, za razliku od pisanoga jezika, primarno vođen logičkim slijedom misli (Silić, Pranjković 2007).

Iako pravilo o položaju enklitika dopušta da se ona umetne i između imena i prezimena (ili prezimena i imena), takve su konstrukcije doista stilski obilježene (Blagus Bartolec i dr. 2016), pa, očekivano, u korpusu nisu pronađeni ovakvi primjeri.

6.5 Sintaktički pleonazmi

Sintaktički su pleonazmi već spomenuti u ovome radu u potpoglavlju 5. 5. *Poimeneničenje*. Naime, intenzifikacija, kao oblik poimeničenja, nerijetko vodi do pleonastičnih struktura. Iako je u prvom korpusu pronađeno nešto manje primjera, drugi je korpus obilovao pleonastičnim strukturama.

Kad je riječ o sintaktičkim pleonazmima, Silić i Pranjković (2007) spominju ih u kontekstu administrativno-poslovnoga stila. Imajući u vidu da se novinarsko-publicistički stil svojim

obilježjima približava administrativno-poslovnome (Silić, Pranjković 2009), analiza je korpusa bila usmjerena i na primjere pleonazama.

Kad su posrijedi sintaktički pleonazmi, u literatu se spominju tri vrste: pleonastična sveza, pleonastični niz i pleonastična rečenica (Hudeček, Lewis, Mihaljević 2011).

Najbrojnijom se skupinom u promatranom korpusu pokazala ona pleonastičnih sveza. Riječ je o svezama između jedinica čije je kombinacija redundantna. Analizom je pronađeno najviše primjera zalihosne uporabe posvojne zamjenice. Naime, u mnogim je rečenicama uočeno kako se ove vrste zamjenica pojavljuju čak i na mjestima na kojima nisu potrebne ili očekivane, npr.:

*Nakon što se razveo od **svoje** druge supruge, oženio je 27 godina mlađu velšku manekenku Hayley Roberts s kojom je još uvijek u braku. (24sata, 17. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/hasselhoff-misli-da-je-berlinski-zid-pao-zbog-njega-osvajao-je-zene-pa-se-propio-i-unakazio-848283>)*

*Glumica se otvorila o svom bliskom odnosu sa **svojim** sinom jedincem tijekom intervjua za 'The Ellen Fisher Podcast', u kojem je tvrdila da jednostavno 'slijedi prirodu' spavajući uz **svog** sina tinejdžera, kojeg dijeli s bivšim suprugom Christopherom Jareckijem, od kojeg se razišla 2018. (24sata, 25. srpnja .2022., <https://www.24sata.hr/show/americku-glumicu-kritiziraju-jer-jos-uvijek-dijeli-krevet-sa-sinom-jedincem-koji-ima-vec-11-godina-850496>)*

***Njegova** supruga Hayley se složila s time i otkrila kako svakog dana gleda snimku **njihove** ceremonije koju su imali u Italiji. (24sata, 17. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/hasselhoff-misli-da-je-berlinski-zid-pao-zbog-njega-osvajao-je-zene-pa-se-propio-i-unakazio-848283>)*

*– Zbog toga Bruce napušta karijeru koja mu je toliko značila – napisala je glumčeva kćer Rumer Willis u objavi na društvenim mrežama, a uz nju su potpisane još četiri glumčeve kćeri, Willisova supruga Emma i **njegova** bivša supruga, glumica Demi Moore (59). (24sata, 25. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/bruce-wills-zaplesao-s-kcerkom-tako-te-lijepo-vidjeti-sretnog-850214>)*

Pojavljaju se i kombinacije zamjenice i glagola u kojima glagol svojim oblikom već naznačuje tko je vršitelj radnje, pa je uporaba zamjenice zalihosna. Takvi su primjeri sljedeći:

Ja jako volim svoju ulogu, priznala nam je popularna američka glumica i pjevačica, Selena Gomez (29) koja je zajedno sa Steve Martinom (76) i Martinom Shortom uspješno dovršila snimanje druge sezone popularne krimi serije 'Only Murders in the Building'. (24sata, 5. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/selena-gomez-nam-otkriva-jako-volim-svoju-ulogu-a-otkad-je-cara-tu-sve-mi-je-puno-lakse-846176>)

Nas dvije imamo zajedničku povijest, *mi se* zaista *volimo*. (24sata, 5. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/selena-gomez-nam-otkriva-jako-volim-svoju-ulogu-a-otkad-je-cara-tu-sve-mi-je-puno-lakse-846176>)

Pojmom pleonastična sveza Hudeček, Lewis, Mihaljević (2011) navode i sintagme koje tvore glagol i imenica istoga korijena.²² U korpusu je pronađen samo jedan primjer:

– *Količina mog mozga koja više nije upotrebljiva, nevjerojatno je da mogu govoriti, ponekad artikulirano, i živjeti svoj život potpuno normalno bez ikakvih posljedica – rekla je glumica u BBC-ovoj emisiji 'Sunday morning'.* (24sata, 19. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/zvijezda-igre-prijestolja-otkrila-da-nema-dio-mozga-odlicno-je-sto-uopce-mogu-razgovarati-849325>)

Posebno poglavlje autori posvećuju vezničkim pleonazmima u kojima je uglavnom riječ o spoju veznika i priloga, kao što je to u sljedećim dvama rečenicama:

– *Mislim da je ova serija drugačija od ostalih, sličnih krimi serija, zato jer nije namijenjena samo jednoj ciljanoj publici već se dotiče skoro pa svih uzrasta.* (24sata, 5. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/selena-gomez-nam-otkriva-jako-volim-svoju-ulogu-a-otkad-je-cara-tu-sve-mi-je-puno-lakse-846176>)

Prvo puknuće koje je dovelo do aneurizme te zatim do moždanog udara Clarke je pretrpjela 2011. godine nakon što je završilo snimanje prve sezone popularne serije u kojoj je utjelovljavala lik Daenerys Targaryen. (24sata, 19. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/zvijezda-igre-prijestolja-otkrila-da-nema-dio-mozga-odlicno-je-sto-uopce-mogu-razgovarati-849325>)

Sintaktički pleonazmi nisu samo obilježje administrativno-poslovnoga stila, već sve više ulaze i u novinarsko-publicistički stil. Najbrojnijom se pokazala kategorija pleonastičnih sveza. Posebice se to odnosi na skupinu sintaktičkih pleonazama koja nastaje uporabom zamjenica

²² Važno je napomenuti da se pleonastičnima neće označiti one sintagme ove vrste u kojima je imenica poblizje označena pridjevom, npr. *živjeti lijep život*.

čak i na mjestima na kojima ona normom nisu predviđena. Naime, riječ je o označavanju rodbinskih i osjećajnih veza, odnosno o neotuđivoj posvojnosti, a u takvim rečeničnim konstrukcijama posvojna zamjenica postaje značenjski suvišnim elementom (Hudeček, Lewis, Mihaljević 2011). Učestalost se ove pojave objašnjava činjenicom da je riječ o prijevodnim tekstovima s engleskoga jezika u kojima su takve kombinacije sasvim uobičajene. Međutim, iz normativnog pogleda ove bi se vrste sintaktičke sveze, kao i sve ostale, trebale izbjegavati jer se njima odstupa od načela jezične ekonomije. Osim dvorječnih pleonazama, u korpusu su pronađeni i primjeri vezničkih pleonazama, koje norma opravdava u pojedinim situacijama, a riječ je o nizovima veznika čija je složenost opravdana svrhovitošću, tj. davanjem potpunije informacije (Hudeček, Lewis, Mihaljević 2011). Odnosno, uporabom se složenoga veznika poruka jasnije, preciznije prenosi nego li bi to bio slučaj s uporabom čistoga veznika. Međutim, smatra se da uporaba vezničkih pleonazama u korpusu nije opravdana, već zalihosna, stoga i normativno upitna.

6.6 Sklonidba stranih imena i prezimena

Kao jedna od jezičnih činjenica primijećena i u svakodnevnoj komunikaciji jest pogrešna sklonidba stranih imena i prezimena. Premda se u konzultiranoj literaturi ne navodi kao značajka isključivo novinarsko-publicističkoga stila, upravo zbog njezine čestotnosti izdvajamo ju i u ovoj analizi.

U korpusu je potvrđeno nekoliko primjera nesklanjanja stranih imena:

*Ja jako volim svoju ulogu, priznala nam je popularna američka glumica i pjevačica, Selena Gomez (29) koja je zajedno sa **Steve Martinom** (76) i Martinom Shortom uspješno dovršila snimanje druge sezone popularne krimi serije 'Only Murders in the Building'. (24sata, 5. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/selena-gomez-nam-otkriva-jako-volim-svoju-ulogu-a-otkad-je-cara-tu-sve-mi-je-puno-lakse-846176>)*

*Prve dvije epizode stigle su u prošli utorak, 28. lipnja, na streaming platforme Hulu i Disney+, a otkrile su i neka nova lica poput manekenke **Cara Delevingne** (29) koja glumi Alice, simpatiju od Mabel. (24sata, 5. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/selena-gomez-nam-otkriva-jako-volim-svoju-ulogu-a-otkad-je-cara-tu-sve-mi-je-puno-lakse-846176>)*

U prvoj je rečenici riječ o muškom imenu stranoga porijekla. Iako je prezime stavljeno u instrumentalni padežni oblik, ime je ostavljeno u nominativu. Ovaj primjer slijedi onaj

sklonidbe (bolje rečeno, izostanka iste) stranog ženskog imena. Naime, umjesto očekivanog genitivnog oblika, javlja se ime u nominativu.

Razlog iz kojeg su izdvojena ova dva primjera jest činjenica da odstupaju od norme. Naime, autori hrvatskih pravopisa nalažu da se u hrvatskome jeziku u zajedničkoj uporabi nužno deklinira i muško ime i prezime. Budući da se strana imena i prezimena prilagođavaju pravilima hrvatskoga jezika, prvi je navedeni primjer normativno neprihvatljiv. S obzirom na to da je pri sklonidbi stranih imena ključan izgovor, ime *Steve* potpada pod skupinu muških imena a-vrste i kao takvo se sklanja poput imena *Josip* ili *David*, stoga nominativni oblik *Steve* valja zamijeniti instrumentalnim *Steveom*. Slično vrijedi i za ženska imena stranoga porijekla. Iz toga je razloga navedeni primjer sklonidbe stranoga ženskoga imena iz normativne perspektive upitan. Budući da završava na –a, ime se *Cara* sklanja poput svakog drugog ženskog imena istoga nastavka (npr. *Mara*, *Ana...*), pa bi genitivni oblik glasio *Care*.

7. ZAKLJUČAK

Ovaj je rad tematski usmjeren na suvremena sintaktička obilježja novinarsko-publicističkoga stila. Podijeljen je u dva dijela i donosi pregled odabranih sintaktičkih obilježja dvaju korpusa. Stoga je cilj rada pružiti kontrastivnu analizu korpusa koji čine originalni tekstovi i onoga koji čine prijevodni tekstovi, a iz svega se navedenog zaključuje da se iz sintaktičkoga gledišta razlikuju.

U prvom je korpusu, koji čini deset članaka tematski vezanih uz Hrvatsku, izdvojeno pet osnovnih značajki novinarsko-publicističkoga stila, a koji su temeljeni na prethodnim opisima. U vezi je s uprosječivanjem sintakse primjerom se različite učestalosti veznika *već* i *nego* te načina izricanja posvojnosti pokazalo da se u promatranome stilu uglavnom ostvaruje stilski neobilježen red riječi te se uglavnom teži usklađivanju sa standardnom normom. Ipak, daljnja je analiza pokazala da odstupanja od norme, ali i ostvarivanja stilski obilježena izraza ima. Kad je posrijedi zastupljenost glagolskih vremena, perfekt je najzastupljeniji, a slijede ga futur I. i prezent. Nadalje, stilski obilježenih glagolskih vremena, poput aorista i imperfekta, nema, što je bilo i očekivano. Jedna je od promatranih kategorija i preoblika upravnoga govora. Utvrđeno je da se preobliske mahom ostvaruju objektnim rečenicama, što je normativno prihvatljivo. Međutim, s normativnog je gledišta u takvim preoblikama bolje upotrijebiti veznik *da* umjesto veznika *kako* koji je unatoč tomu u korpusu češći. Nadalje, poimeničenje je zastupljeno u različitim oblicima u korpusu. Najučestalijom se pokazala dekompozicija predikata (npr. *voditi postupke, imati mogućnost, privesti kraju*) koju je slijedila kondenzacija (npr. *komentirajući, optuživši, planiranje, vidljiva*), a nešto je rjeđa bila intenzifikacija (npr. *područje Grada Zagreba, područje Novog Zagreba*). Kad je posrijedi poimeničenje, teško je komentirati njegovu normativnu (ne)upitnost s obzirom na to da se stavovi razlikuju od jezikoslovca do jezikoslovca, pa pitanje njegove normativnosti ostaje otvorenim. Posljednja su promatrana pojava prvoga dijela ovoga rada bile glagolske dopune. Analiza se uglavnom svela na promatranje padežnih dopuna. Izvedeni je zaključak glasio da je po pitanju glagolske rekcije novinarsko-publicistički stil neusklađen s normom te da je uglavnom riječ o sada već ustaljenim, ali krivim izrazima, poput *raspravljati što* i *komunicirati što*.

Baš poput prvoga korpusa, i drugi je korpus činilo deset članaka, uglavnom prijevodnih tekstova. Nakon provedene analize, kao sintaktička su obilježja izdvojena jukstapozicija,

glagolski prilozi, pasiv, redosljed sintaktičkih jedinica te sintaktički pleonazmi. Što se tiče jukstapozicija, iako normativno neprihvatljive, analizom je potvrđeno da su one prisutne u novinarsko-publicističkome stilu. Pretpostavka je da je njihova široka uporaba u hrvatskome jeziku rezultatom dvaju čimbenika. Prvo, jukstapozicije su izričito funkcionalne zbog svoje sažetosti, pa i marketinške uloge. Kao drugi razlog navodi se činjenica da je hrvatski jezik danas pod velikim utjecajem engleskoga jezika koji vrvi jukstapozicijama, a čime one svakako bivaju sve učestalije. U drugom se korpusu promatrala i zastupljenost glagolskih priloga. Unatoč standardnoj preporuci da se zamijene nekim drugim sintaktičkim jedinicama, u promatranom su korpusu participi često prisutni. Ponovno se pretpostavilo da je tomu tako iz razloga što je riječ o prijevodnim tekstovima s engleskoga jezika u kome su participi standardno prihvatljivi. Jedna je od promatranih kategorija u drugome korpusu pasiv. Budući da je riječ o prijevodnim tekstovima, i ne čudi činjenica da je u korpusu pronađeno mnogo primjera uglavnom perifrastičnoga, ali i *se*-pasiva. Suprotno tomu, izostale su konstrukcije *od+genitiv*, a pronađena je i samo jedan primjer *od strane+genitiv* kao doslovan prijevod uvođenja vršitelja radnje prijedlogom *by* s engleskoga jezika. Osim toga, začudna je i činjenica da nije potvrđena nijedna rečenica s vršiteljem radnje u instrumentalu za koju Silić i Pranjković (2007) navode da je tipična za ovaj funkcionalni stil. Što se tiče norme, pasivne su rečenice prihvatljive. Međutim, valja ih izbjegavati onda kada se rečenica može ostvariti u aktivu. Najopsežnijom kategorijom bio je redosljed sintaktičkih jedinica. Promatranjem redosljeda gramatičkih jedinica zaključeno je da se uglavnom ostvaruje stilski neobilježeni redosljed riječi. Ono što je odstupalo od norme jest pozicioniranje priložnih oznaka mjesta i vremena koje su nerijetko bile na prvom mjestu u rečenici iako norma nalaže da ih se smješta iza predikata, pomoćnoga glagola ili iza objekta. Što se, pak, položaja enklitika tiče, uglavnom se smještaju na drugo mjesto druge naglasne cjeline, a isključivo kada to nije moguće, enklitike će svoje mjesto naći iza prve naglašene riječi u rečenici. Navedeni su primjeri svjedočili činjenici da se enklitika učestalo smješta na mjesta nepotvrđena normom, a što se nastojalo objasniti utjecajem govorenoga jezika. Još jedno obilježje drugoga korpusa jesu *sintaktički pleonazmi*. Uglavnom je riječ o primjerima pleonastičnih sveza, ali su se problematičnima pokazali i pleonastični veznici. Ipak, najzastupljenijima jesu posvojne zamjenice u izricanju neotuđive posvojnosti. Iako norma opravdava ovakve konstrukcije u specifičnim kontekstima, smatra se da navedeni primjeri time nisu, već su nastali izravnim prijevodom s engleskoga jezika, stoga se izvodi zaključak da izdvojene rečenice odstupaju od standarda. Posljednjim se poglavljem upućuje na problematiku sklonidbe stranih imena, vrlo često u svakodnevnoj komunikaciji, pa, očekivano, i u promatranom korpusu. Bez obzira na

to što su malobrojni, primjeri pokazuju načine na koje se nerijetko odstupa od pravila postavljenih suvremenom normom.

Istraživanje opisano u radu provedeno je za potrebe diplomskoga rada. Iz toga proizlazi i ključni nedostatak istraživanja, a on se odnosi na veličinu i konzistentnost uzorka. U cjelovitom bi istraživanju svakako valjalo povećati broj analiziranih članaka, ali u obzir uzeti i njihove autore. Osim toga, vrijedan bi dodatak istraživanju činili podaci o učestalosti pojavljivanja obilježja jednog korpusa u drugome. Uz navedeno, kao smjernica za daljnja istraživanja svakako je proširivanje korpusa na veći broj dnevnih novina, ali i ostalih vrsta tekstova, kao i medija relevantnih za novinarsko-publicistički stil.

Provedeno istraživanje na malom korpusu dnevnih novina *24sata* još je jednom potvrdilo važnost upućivanja na primjenu norme u javnom diskursu, odnosno osvještavanja o jezičnim obilježjima svih funkcionalnih stilova kako bi se u javnosti podigla svijest o hrvatskom standardnom jeziku.

8. Izvori i literatura

Babić, S. Finka, B., Moguš, M. (2004) *Hrvatski pravopis*. Zagreb: Školska knjiga.

Badurina, L., Kovačević, M. (2000) Publicistički stil - problematizacija pojma. U: *Zbornik radova Riječki filološki dani 3*, Filozofski fakultet u Rijeci, str. 19 – 28

Barić, E. i dr. (1990) *Hrvatska gramatika*. Zagreb: Školska knjiga.

Blagus Bartolec, G., Hudeček, L., Jozić, Ž., Ivankvić Matas, I., Mihaljević, M. (2016) *555 jezičnih savjeta*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Drljača Margić, B. (2009) Latentno posuđivanje u hrvatskome i drugim jezicima – posljedice i otpori. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 35(1), str. 53-71. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/50700>. (1. srpnja 2022.)

Gojević, M. (2009) Publicistički stil. *Hrvatistika*, 3.(3.), str. 23-30. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/70009> (1. srpnja 2022.)

Glavaš, Z. (2011) Promjene glagolske rekcije u jeziku suvremenih hrvatskih medija. *Hrvatistika*, 5 (5.). 67–79. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/81696> (15. srpnja 2022.)

Horvat, M., i Štebih Golub, B. (2010) Posljedice internacionalizacije u hrvatskome jeziku. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 36(1), str. 1-21. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/66802> (1. kolovoza 2022.)

Hudeček, L., Lewis, K., i Mihaljević, M. (2011) Pleonazmi u hrvatskome standardnom jeziku. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 37(1), str. 41-72. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/76255> (15. srpnja 2022.)

Jozić, Ž. (2013) *Hrvatski pravopis*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Katičić, R. (1991) *Sintaksa hrvatskoga književnog jezika - nacrt za gramatiku*. Zagreb: Globus.

Kovačević, M., Badurina, L. (2001) *Raslojavanje jezične stvarnosti*. Rijeka: Izdavački centar Rijeka.

- Kuna, B. (2006) Nazivlje u tvorbi riječi. *Filologija*, (46-47), str. 165-182. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/22292> (17. srpnja 2022.)
- Kuna, B. (1999). Norma i posvojni genitiv bez odredbe. U: *Jezik*, 47(1), str. 1-9. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/76503> (15. srpnja 2022.)
- Kuna, B. (2007) Sintaktičke kategorije. U: *Zbornik radova znanstvenoga skupa s međunarodnim sudjelovanjem „Hrvatski sintaktički dani“*. Osijek – Zagreb: Filozofski fakultet - Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- Josip S. (2007) Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika. *Fluminensia*, 19(1), str. 172-178. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/17718> (7. srpnja.2022.)
- Opačić, N. (2015) *Reci mi to kratko i jasno*. Zagreb: Znanje.
- Opačić, N. (2006) Mediji i hrvatski standardni jezik U: Jagoda Granić (ur.), *Jezik i mediji*. Split: HDPL, 645–655.
- Pavletić, H., Erdelji, M. (2018) Neka sintaktička obilježja hrvatskih dnevnih listova. U: *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Splitu*, 11, 169-189.
- Pranjeković, I. (1996) Funkcionalni stilovi i praksa. *Suvremena lingvistika*, 41-42(1-2), str. 519-527. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/24426> (15. srpnja 2022.)
- Polančec, J. (2015) Uporaba participa pasivnog u nesvršenome vidu u hrvatskome jeziku. *FLUMINENSIA*, 27(2), str. 141-159. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/151935> (23. srpnja 2022.)
- Rišner, V. (2011) Uporaba akuzativa bez prijedloga u suvremenom hrvatskom jeziku. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 37 (1). 147– 159. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/76259> (5. srpnja 2022.)
- Silić, J. (2006) *Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika*. Zagreb: Disput.
- Silić, J., Pranjeković, I. (2007) *Gramatika hrvatskoga jezika za gimnazije i visoka učilišta*. Zagreb: Školska knjiga.

Skoko, B., Vrdoljak, N. (2018) Stvarni dosezi news portala – međudnos čitanosti, vjerodostojnosti i utjecaja. U: *Hum - časopis Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*, XIII (19), 79-98.

Starčević, A. (2006) Imenice kao atributi – nove strukture u hrvatskom jeziku. U: Jagoda Granić (ur.), *Jezik i mediji*. Split: HDPL, 645–655.

Težak, S., Babić, S. (1992) *Gramatika hrvatskoga jezika: priručnik za osnovno jezično obrazovanje*. Zagreb: Školska knjiga.

Turk, M. (2001). Tvorbene značajke kalkiranih imenica. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 27(1), str. 267-280. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/68996> (5. kolovoza 2022.)

Vlastelić, A, Morić-Mohorovičić, B. (2009) O pojavama u hrvatskoj sintaksi na prijelomu tisućljeća. *Zbornik radova Petoga hrvatskog slavističkog kongresa*, 473-483. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/259174147_O_pojavama_u_hrvatskoj_sintaksi_na_prijelomu_tisucljeca_Zbornik_radova_Petoga_hrvatskoga_slavistickog_kongresa_odranoga_2009_u_Rijeci_Filozofski_fakultet_Sveucilista_u_Rijeci_Rijeka_2012_str_473-483 (20. lipnja 2022.)

Znika, M. (2008) *Sintaksa i semantika*. Zagreb: Pergamena.

Znika, M. (2006) Sintaktička norma hrvatskoga jezika u 20. stoljeću. U: Samardžija, M. i Pranjković, I. (ur.) *Hrvatski jezik u 20. stoljeću*. Zagreb: Matica hrvatska

PRVI KORPUS (originalni tekstovi):

1. *24sata*, 19. lipnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/video-dojave-o-bombi-stigle-na-tri-lokacije-evakuirali-avenue-mall-arena-centar-i-skropikova-843160>
2. *24sata*, 28. lipnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/objavljena-sramotna-fotografija-cetnika-vucica-koji-protjeruje-obitelji-iz-zemuna-jer-su-hrvati-844895>

3. *24sata*, 30. lipnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/govorio-je-o-izdajnicima-pa-onda-podrzao-finsku-u-nato-u-845354>
4. *24sata*, 14. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/opcina-ciji-nacelnik-provlaci-sluzbenu-karticu-u-bordelu-dobila-peticu-za-transparentnost-848335>
5. *24sata*, 14. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/grlic-radman-nema-govora-o-korupciji-u-ministarstvu-vanjskih-i-europskih-poslova-848475>
6. *24sata*, 15. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/zastupnici-odrade-glasanje-pa-idu-na-odmor-premier-odlicno-raspolozen-dobiva-novog-clana-848534>
7. *24sata*, 16. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/pupovac-opasno-je-i-stetno-da-predsjednik-republike-komentira-rad-nastavnika-848797>
8. *24sata*, 19. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/kineski-policijci-u-zagrebu-tu-su-da-pomognu-da-se-turisti-iz-kine-osjecaju-sigurnije-kod-nas-849331>
9. *24sata*, 18. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/ante-sanader-ako-splitski-hdzne-izabere-v-d-predsjednika-slijedi-njegovo-raspustanje-849185>
10. *24sata*, 22. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/news/split-konstituirajuca-sjednica-gradskog-vijeca-29-srpnja-850039>

DRUGI KORPUS (prijevodni tekstovi):

1. *24sata*, 5. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/selena-gomez-nam-otkriva-jako-volim-svoju-ulogu-a-otkad-je-cara-tu-sve-mi-je-puno-lakse-846176>
2. *24sata*, 15. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/kate-middleton-odlucila-je-svoju-djecu-odgajati-bas-kao-i-diana-podnosi-pritiske-kao-princeza-848206>
3. *24sata*, 16. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/ricky-martinu-prijeti-50-godina-zatvora-zbog-navodnog-incesta-s-necakom-on-i-dalje-sve-negira-848768>

4. *24sata*, 17. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/hasselhoff-misli-da-je-berlinski-zid-pao-zbog-njega-osvajao-je-zene-pa-se-propio-i-unakazio-848283>
5. *24sata*, 18. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/i-dok-tristan-po-mikonosu-seta-s-misterioznom-brinetom-khloe-doma-ceka-njihovo-drugo-dijete-849200>
6. *24sata*, 19. srpnja 2022, <https://www.24sata.hr/show/zvijezda-igre-prijestolja-otkrila-da-nema-dio-mozga-odlicno-je-sto-uopce-mogu-razgovarati-849325>
7. *24sata*, 20. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/estetski-zahvat-brutalno-ju-je-unakazio-a-nakon-sest-godina-skrivanja-vratila-se-modelingu-849542>
8. *24sata*, 24. srpnja .2022., <https://www.24sata.hr/show/suosnivač-googlea-se-razvodi-jer-mu-je-zena-imala-aferu-s-milijarderom-elonom-muskom-850366>
9. *24sata*, 25. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/bruce-wills-zaplesao-s-kcerkom-tako-te-lijepo-vidjeti-sretnog-850214>
10. *24sata*, 25. srpnja 2022., <https://www.24sata.hr/show/americku-glumicu-kritiziraju-jer-jos-uvijek-dijeli-krevet-sa-sinom-jedincem-koji-ima-vec-11-godina-850496>

9. Sažetak i ključne riječi na hrvatskom jeziku

Suvremena sintaktička norma novinarsko-publicističkoga stila (na primjeru dnevnih novina *24sata*)

Rad je posvećen suvremenoj sintaktičkoj novinarsko-publicističkoga stila. Točnije, na primjeru se članka internetskoga portala 24sata izdvajaju sintaktička obilježja ovoga funkcionalnoga stila. Neizbježno se, stoga, rad dotiče i suvremene sintaktičke norme hrvatskoga jezika s kojom se uspoređuju uočene tendencije u korpusu. S ciljem produblivanja razumijevanja same sintakse, ali i novinarsko-publicističkoga stila, pa tako i središnjeg predmeta ovoga rada, on započinje kratkim teorijskim uvodom, odnosno definiranjem sintakse i predstavljanjem karakteristika ovoga funkcionalnog stil. Rad je zatim podijeljen u dva dijela. Prvi dio čini sintaktička analiza prvoga korpusa čime se daje pregled izdvojenih obilježja novinskih članka tematski vezanih uz Hrvatsku. Drugi je dio rada posvećen predstavljanju rezultata analize drugoga korpusa, odnosno novinskih članka koji su mahom prijevodni tekstovi s engleskoga jezika, a čiji je pregled sintaktičkih obilježja, također, pružen u radu.

KLJUČNE RIJEČI: sintaksa, novinarsko-publicistički stil, sintaktička norma, hrvatski jezik

10. Naslov i ključne riječi na engleskome jeziku

Contemporary Syntax Norm of Journalistic Style (in the *24sata* newspaper)

KEYWORDS: syntax, journalistic style, syntax norm, Croatian language